

Aluehallintovirasto

Työpajatoiminta 2018

Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset

Ruth Bamming
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Merja Hilpinen
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

72/2019

Aluehallintovirastojen julkaisuja
Publikationer från Regionförvaltningsverket

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

Työpajatoiminta 2018
Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Ruth Bamming
Opetus- ja kulttuuriministeriö, Merja Hilpinen

Aluehallintovirastojen julkaisuja 72/2019
ISSN 2342-3132(verkkajulkaisu)
ISBN 978-952-5935-40-0 (verkkajulkaisu)

Vaasa 2019

**Opetus- ja
kulttuuriministeriö**

Tekijät Ruth Bamming Merja Hilpinen		Julkaisuaika 2019	
		Toimeksiantaja(t) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	
		Toimielimen asettamispäivä -	
Julkaisun nimi Työpajatoiminta 2018 - Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset			
Tiivistelmä			
Tämä raportti on yhteenveto opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta työpajakyselystä vuodelta 2018. Työpaja on yhteisö, jossa työnteon, tekemällä oppimisen ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön arjenhallintataitoja sekä kykyä ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön. Työpajojen menetelmiksi ovat vakiintuneet työ- ja yksilövalmennus. Työvalmennuksen avulla kehitetään valmentautujan työkykyä ja työelämässä tarvittavaa osaamista ja yleisiä työelämätaitoja, kun taas yksilövalmennuksella tuetaan toimintakyvyn ja arjenhallinnan kehittymistä. Nuorten työpajoista säädetään nuorisolaissa (Nuorisolaki 1285/2016, ks liite). Vastausten perusteella työpajatoimintaan osallistui vuonna 2018 yhteensä 27 275 valmentautujaa, joista 14 620 (53,6 %) oli alle 29-vuotiaita nuoria. Nuorten valmentautujien määrä oli hieman suurempi kuin edeltävänä vuonna (2017: 14 256). Työpajojen henkilöstö oli toimintavuoden aikana yhteensä 1 897 henkilötyövuotta (htv). Työpajatoiminta asemoituu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palveluiden ja nuorisotyön sekä avointen koulutus- ja työmarkkinoiden välimaastoon. Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista ja se koostuu mm. valtionavusta (OKM, nuorisotoimi), toiminnan ylläpitäjän rahoitusosuudesta, hankerahoituksesta, valmennuspalveluiden tuloista (ostajina mm. KELA, TE-palvelut, sosiaalitoimi, oppilaitokset) sekä muista mahdollisista työtoiminnan tuotoista. Kysely on suunnattu ensisijaisesti niille työpajoille, jotka saivat toimintaansa nuorten työpajatoiminnan kansallista valtionavustusta vuonna 2018. Raportti perustuu kaikkiaan 220 eri organisaation tietoihin.			
Asiasanat nuorten työpajatoiminta; nuoriso; nuorisotyö, nuorisopolitiikka			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkajulkaisu) 2342-3132	ISBN (verkkajulkaisu) 978-952-5935-40-0
Kokonaissivumäärä 44		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino	

Sammanställd av Ruth Bamming		Utgivningsdatum 2019	
		Uppdragsgivare Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	
		Datum för tillsättandet av organet -	
Publikationens titel Verkstadsverksamheten 2018 – Resultaten från en riksomfattande undersökning om arbetsverkstäderna			
Sammandrag Denna rapport är ett sammandrag av undervisnings- och kulturministeriets riksomfattande undersökning om arbetsverkstäderna år 2018. Arbetsverkstaden utgörs av en gemenskap där man med hjälp av arbete, lärande genom att göra och handledning stöder individens förmåga att hantera sin vardag liksom dennes förmåga och beredskap att söka sig till utbildning eller arbete. Arbetsträning och individuell träning är metoder som etablerats vid verkstäderna. Med hjälp av arbetsträning utvecklas arbetsförmågan och det kunnande som behövs i arbetslivet liksom den allmänna arbetslivskompetensen hos den som får träning. Genom individuell träning stöder man utvecklingen av funktionsförmågan och förmågan att hantera vardagen. Bestämmer om ungdomsverkstäderna finns i ungdomslagen (Ungdomslagen 1285/2016, se bilaga). Svaren visar att sammanlagt 27 275 personer deltog i verkstadsverksamhet år 2018. Av dessa var 14 620 (53,6 %) ungdomar under 29 år. Antalet deltagare var något större än året innan (2017: 14 256). Under verksamhetsåret uppgick verkstädernas personal till sammanlagt 1 897 årsverken. I helheten av tjänster inom den offentliga sektorn placerar sig verkstadsverksamheten i gränsområdet mellan tjänsterna inom den sociala sektorn och ungdomsarbetet samt den öppna utbildnings- och arbetsmarknaden. Finansieringen av verkstadsverksamheten sker via flera kanaler och består av bl.a. statsbidrag (UKM, ungdomsväsendet), huvudmännens andelar, projektfinansiering, inkomster av färdighetsträning (som köps av bl.a. FPA, arbets- och näringstjänsterna, socialväsendet, läroanstalter) samt av andra eventuella intäkter av arbetsverksamheten. Undersökningen har riktats i första hand till de verkstäder som fick nationellt statsunderstöd för ungdomsverkstadsverksamhet för sin verksamhet år 2018. Rapporten baserar sig på uppgifter från sammanlagt 220 olika organisationer.			
Ämnesord -			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2342-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5935-40-0
Sidantal 44	Språk finska		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland		Tryckeri	

Sisällysluettelo

Johdanto	8
1 Työpajatoiminta vuonna 2018	10
2 Työpajojen valmentautujat	12
Työpajojen valmentautujat iän mukaan vuosina 2008–2018	12
Valmentautujat sukupuolen mukaan	15
Valmentautujat koulutustaustan mukaan jaoteltuina.....	16
Valmentautujat äidinkielen mukaan jaoteltuina.....	16
Valmentautujat valmennusjaksojen keskimääräisen keston mukaan.....	17
Nuoret valmentautujat ohjaavan tahon mukaan	17
Valmentautujat ohjaavan tahon toimenpiteiden mukaan	19
Valmentautujien sijoittuminen työpajanjakson jälkeen	20
3 Työpajojen henkilöstö	21
Työpajojen henkilöstön tehtävät.....	21
Työpajojen henkilöstön työsuhteet	22
Työpajojen henkilöstön koulutustaustat.....	23
Työpajojen henkilöstön täydennyskoulutukset.....	23
4 Työpajojen hallinto ja organisoituminen	25
Työpajojen organisaatiomuoto	25
Työpajojen valmennusyksiköt	27
Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut.....	28
Työpajojen yhteistyö ja sen toimivuus	30
Oppimisympäristöjen tunnistaminen työpajoilla	35
Valmentautujien vaikuttamismahdollisuudet valmennukseen	36
Työpajojen asiakaspalautejärjestelmät.....	40
Työpajatoiminnan asiakastieto- / tilastointijärjestelmät	40
Työpajatoiminnan rahoitus	41
Valtionavulla tuettu työpajatoiminta vuonna 2019.....	42
Liite: Nuorisolaki 1285/2016; 4. luku: Nuorten työpajatoiminta	43

Kuvaluettelo

Kuva 1: Työpajojen onnistumiset.....	9
Kuva 2: Valtionavustuksella tuettuja työpajojen toimenpiteitä vuonna 2018.....	11
Kuva 3: Työpajojen valmentautajat vuosina 2008–2018	12
Kuva 4: Valmentautujien osuus sukupuolen mukaan vuonna 2018	15
Kuva 5: Alle 29-vuotiaiden valmentautujien ylin suoritettu tutkinto vuosina 2009–2018	16
Kuva 6: Vuonna 2018 työpajalla olleiden valmentautujien äidinkieli*	16
Kuva 7: Työpajojen valmennusjaksojen keskimääräiset kestot kuukausina vuonna 2018.....	17
Kuva 8: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuonna 2018 ...	17
Kuva 9: Syy, miksi työpaja ei voi ottaa vastaan kaikkia valmentautujia*	18
Kuva 10: Valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuosina vuonna 2018*	20
Kuva 11: Nuorten valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuonna 2018	21
Kuva 12: Työpajojen henkilöstön tehtävät vuosina 2014–2018*.....	21
Kuva 13: Työpajojen henkilöstö työsuhteen luonteen mukaan vuonna 2018	22
Kuva 14: Henkilöstön määrä vuosina 2008–2018 henkilötyövuosina (htv).....	23
Kuva 15: Työpajan henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen vuosina 2017-2018*	24
Kuva 16: Työpajojen henkilöstön koulutustarpeet vuonna 2018*.....	25
Kuva 17: Työpajojen valmentautujien määrä organisaatioissa keskimäärin vuonna 2018	26
Kuva 18: Työpajojen menetelmät ja palvelut.....	28
Kuva 19: Työpajojen yhteistyön sujuvuus vuonna 2018*.....	30
Kuva 20: Työpajan yhteistyö peruskoulun kanssa vuonna 2018*	31
Kuva 21: Työpajan yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa vuonna 2018*	32
Kuva 22: Työpajojen yhteistyön kehittämistarpeita	32
Kuva 23: Työpajojen yhteistyön kehittämistarpeita oppilaitosten kanssa	34
Kuva 24: Oppimisympäristöjen tunnistaminen työpajoilla vuosina 2014–2018.....	35
Kuva 25: Annetaanko valmentautujille osaamistodistus vuonna 2018?	35
Kuva 27: Minkälaisen osaamistodistuksen annatte?*	36
Kuva 28: Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia?*	37
Kuva 29: Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa? *	38
Kuva 30: Työpajojen asiakaspalautejärjestelmiä.....	40
Kuva 31: Valtionavulla tuettu työpajatoiminta Manner-Suomessa vuonna 2019	42

Taulukkoluetelo

Taulukko 1: Yhteenveto työpajatoiminnasta vuonna 2018	10
Taulukko 2: Kaikki työpajojen valmentautajat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2018	13
Taulukko 3: Alle 29-vuotiaat työpajojen valmentautajat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2018	13
Taulukko 4: Valmentautujien määrät ikäryhmän, AVI -alueen ja maakunnan mukaan vuonna 2018	14
Taulukko 5: Valmentautujien määrä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan vuonna 2018	15
Taulukko 11: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuosina 2014–2018	18
Taulukko 13: Valmentautajat lähettävän tahon toimenpiteiden mukaan vuonna 2018*	19
Taulukko 14: Työpajojen henkilöstön tehtävät sukupuolen mukaan vuosina 2014–2018*	22
Taulukko 15: Työpajojen henkilöstön koulutustausta vuonna 2018	23
Taulukko 16: Työpajojen organisaatiomuodot vuosina 2012–2018	26
Taulukko 17: Työpajojen organisaatiomuodot vuonna 2018	26
Taulukko 18: Työpajojen valmennusyksiköt vuonna 2018*	27
Taulukko 19: Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut vuosina 2014–2018*	29
Taulukko 20: NUORET valmentautajat voivat säännöllisesti vaikuttaa jokapäiväiseen toimintaan ja toiminnan sisältöön	37
Taulukko 21: Onko työpajallanne käytössä jokin asiakashallinta-/tilastointijärjestelmä?	40
Taulukko 22: Työpajatoiminnan rahoitus vuosina 2016–2018*:	41

Johdanto

Työpaja on yhteisö, jossa työnteen, tekemällä oppimisen ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön arjenhallintataitoja sekä kykyä ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön. Työpajojen menetelmiksi ovat vakiintuneet työ- ja yksilövalmennus. Työvalmennuksen avulla kehitetään valmentautujan työkykyä ja työelämässä tarvittavaa osaamista ja yleisiä työelämätaitoja, kun taas yksilövalmennuksella tuetaan toimintakyvyn ja arjenhallinnan kehittymistä. Nuorten työpajoista säädetään nuorisolaissa (Nuorisolaki 1285/2016, 4. luku).

Työpajatoiminta asemoituu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palveluiden ja nuorisotyön sekä avointen koulutus- ja työmarkkinoiden välimaastoon. Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista ja se koostuu mm. valtionavusta (OKM, nuorisotoimi), toiminnan ylläpitäjän rahoitusosuudesta, hankerahoituksesta, valmennuspalveluiden tuloista (ostajina mm. KELA, TE-palvelut, sosiaalitoimi, oppilaitokset) sekä mahdollisista työtoiminnan tuotoista.

Tämä raportti on yhteenveto opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta työpajakyselystä vuodelta 2018. Kyselyn kautta kerätty aineisto sisältää sekä määrällistä että laadullista tietoa työpajatoiminnan organisoitumisesta, työpajojen toiminnan sisällöistä sekä kehittämissuunnista. Kyselyn perusteella saadaan valtakunnallista ja alueellista tietoa pajoilla valmentautujina olevista nuorista sekä työpaja-ammattilaisista ja heidän työstään.

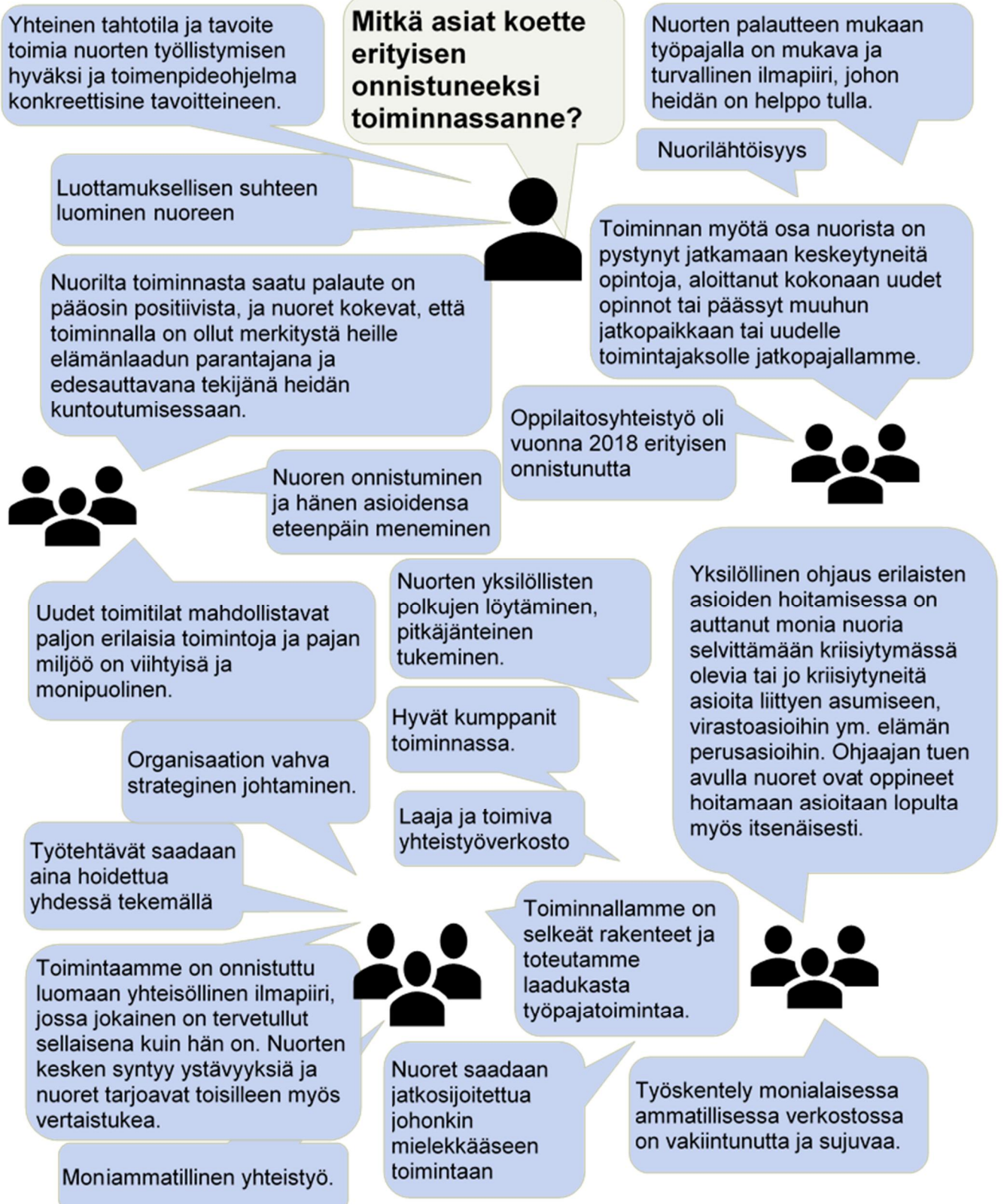
Kysely on suunnattu ensisijaisesti niille työpajoille, jotka saivat toimintaansa nuorten työpajatoiminnan kansallista valtionavustusta vuonna 2018. Lisäksi Suomessa toimii työpajoja, jotka eivät saa tai hae tätä avustusta, koska ne palvelevat vain aikuisia tai saavat rahoituksensa muista lähteistä. Näiden työpajojen osallistuminen kyselyyn oli vapaaehtoista, ja vain muutamat niistä osallistuivat. Kysely kattaa miltei kaikki nuorten työpajoille tarkoitettua valtionavustusta saavat työpajat ja osan aikuisten pajoista. Tiedonkeräämisprosessissa hyödynnetään yhä enemmän automaattista tiedonsiirtoa. PAR-järjestelmän avulla nuorten työpajat keräävät tilastotietoa omasta toiminnastaan. Valtionavustusta saavien nuorten työpajojen edellytetään käyttävän toiminnan seurannassa PAR-järjestelmää tai siihen yhteensopivaa seurantajärjestelmää. PAR-järjestelmään kerättävät tiedot pohjautuvat OKM:n valtakunnalliseen työpajakyselyyn. Raportissa on käytetty kaikkiaan 220 eri organisaation tietoja. Kyselyn tuloksia käytetään nuorisotilastot.fi-sivustossa.¹

---

¹ Kiitän Kaija Blomia ja Linda Mårdia raportin sisällön kommentoinnista ja kielen tarkistamisesta.

Kuva 1: Työpajojen onnistumiset

1 Työpajatoiminta vuonna 2018

Raportti perustuu kaikkiaan 220 eri organisaation tietoihin. Vastausten perusteella työpajatoimintaan osallistui vuonna 2018 yhteensä 27 275 valmentautujaa, joista 14 620 (53,6 %) oli alle 29-vuotiaita nuoria. Nuorten valmentautujien määrä oli hieman suurempi kuin edeltävänä vuonna (2017: 14 256). Työpajojen henkilöstö oli toimintavuoden aikana yhteensä 1 897 henkilötyövuotta (htv). Henkilötyövuosien määrä on vähentynyt 3,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

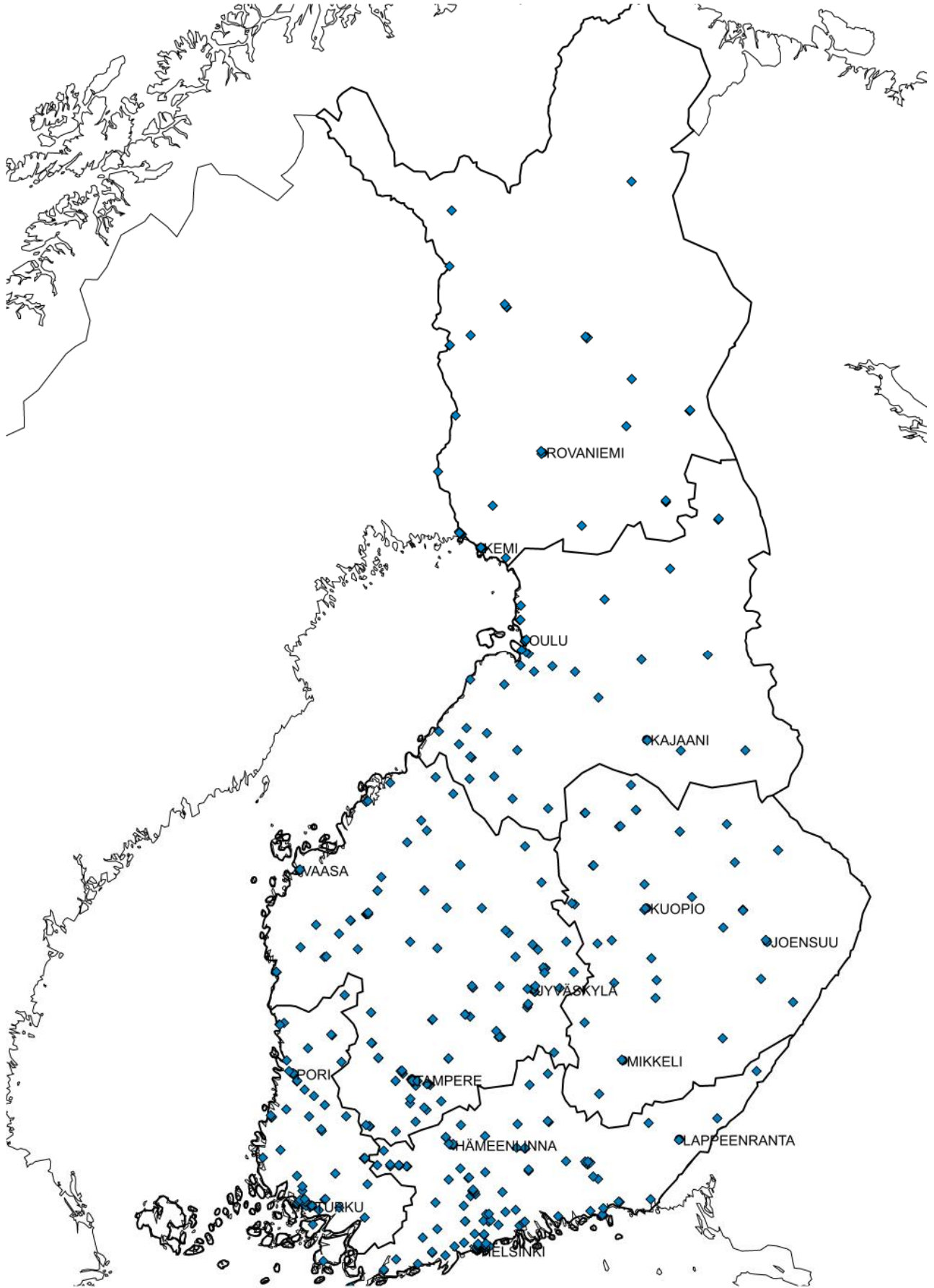
Työpajatoiminnan järjestäjinä toimivat yleisimmin kunnat, seutukunnat tai kuntayhtymät (147 organisaatiota). Rekisteröityneitä yhdistyksiä on järjestäjinä 47 organisaatiota, säätiöitä 20 ja yrityksiä 4. Kunnassa työpaja toimii nuoriso- ja/tai vapaa-aikatoimen (57), sosiaali- ja/tai terveystoimen (27), sivistys- ja/tai kulttuuritoimen (31), kunnan työllisyyspalvelujen (35), kunnanhallitusten (20) tai muun kunnanhallinnon osan alaisuudessa (20). Nykyiset työpajat ovat olleet toiminnassa keskimäärin noin 14 vuotta.

Taulukko 1: Yhteenveto työpajatoiminnasta vuonna 2018

AVI / maakunta	Työpajat	Valmentautujat		Henkilökunta (htv)	Valmentautujat / Henkilökunta (htv)
		Nuoret (< 29)	Kaikki valmentautujat		
määrä					
Etelä-Suomi	55	4 777	7 732	534	14
Etelä-Karjala	3	315	613	23	27
Kanta-Häme	10	365	925	80	12
Kymenlaakso	4	712	1 091	87	12
Päijät-Häme	8	659	905	67	13
Uusimaa	30	2 726	4 198	277	15
Itä-Suomi	23	1 391	2 415	176	14
Etelä-Savo	6	277	340	28	12
Pohjois-Karjala	5	309	336	30	11
Pohjois-Savo	12	805	1 739	118	15
Lappi	19	892	2 422	184	13
Lappi	19	892	2 422	184	13
Lounais-Suomi	36	2 107	4 047	255	16
Satakunta	15	878	1 697	110	15
Varsinais-Suomi	21	1 229	2 350	145	16
Länsi- ja Sisä-Suomi	63	4 043	8 731	581	15
Etelä-Pohjanmaa	8	411	1 022	77	13
Keski-Pohjanmaa	2	386	898	70	13
Keski-Suomi	21	1 083	2 051	147	14
Pirkanmaa	25	1 734	4 215	249	17
Pohjanmaa	7	429	545	38	14
Pohjois-Suomi	24	1 410	1 928	167	12
Kainuu	5	197	341	30	11
Pohjois-Pohjanmaa	19	1 213	1 587	137	12
Koko maa	220	14 620	27 275	1 897	14

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 2: Valtionavustuksella tuettuja työpajojen toimenpiteitä vuonna 2018

2 Työpajojen valmentautajat

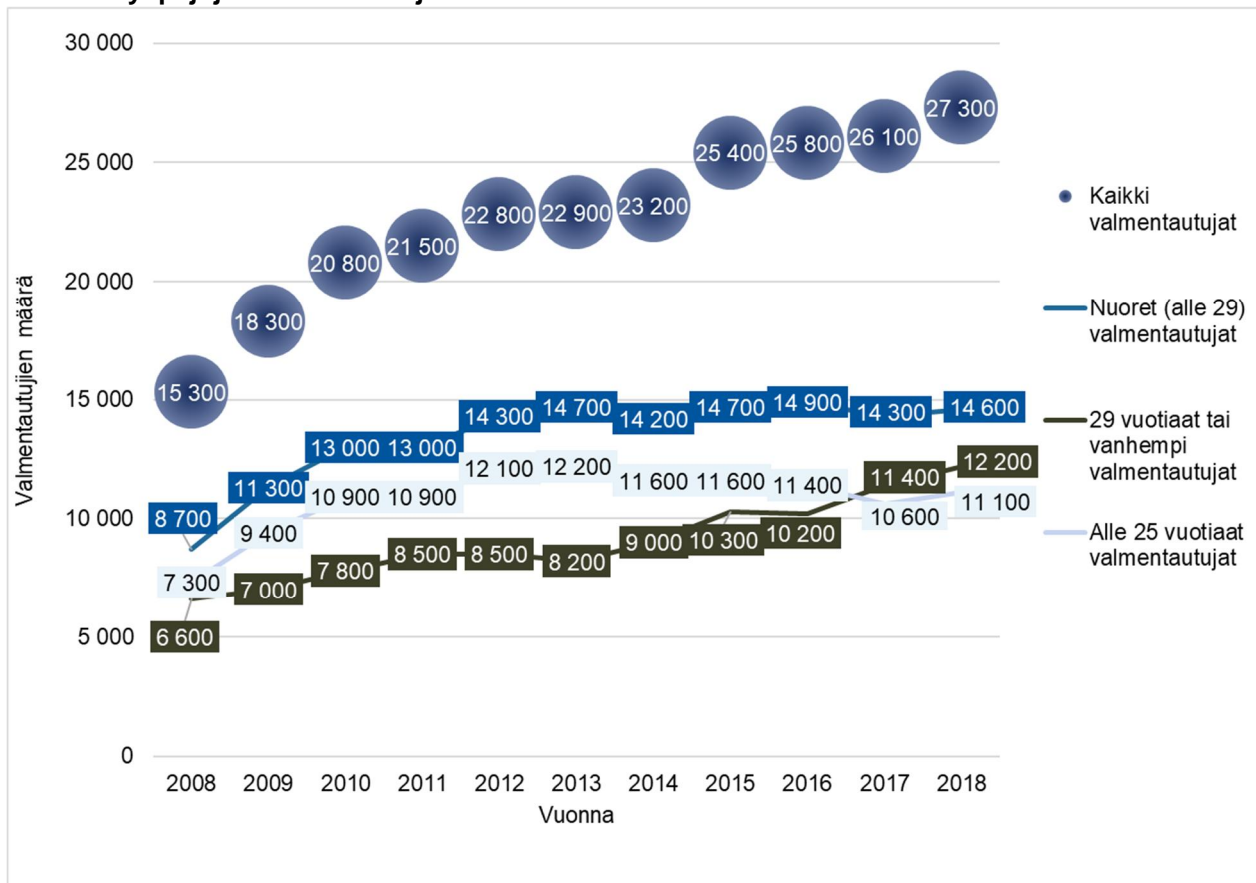
Työpajojen valmentautajat iän mukaan vuosina 2008–2018

Vuonna 2018 työpajoille sijoittuneiden valmentautujien kokonaismäärä nousi hieman: valmentautujia oli yhteensä 27 300, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 26 100. Yli 28-vuotiaiden valmentautujien määrä työpajoilla on kasvanut viimeisinä vuosina: vuonna 2018 heitä oli yhteensä 12 200 valmentautujaa, kun vuonna 2017 määrä oli 11 400. Alle 29-vuotiaiden valmentautujien määrä oli vuoden 2018 aikana yhteensä 14 600, eli 300 henkilöä enemmän kuin vuonna 2017. Alle 25-vuotiaita nuoria valmentautujia oli vuonna 2018 yhteensä 11 100.

Kuntouttavan työtoiminnan osuus työpajojen palveluista on noussut viime vuosina merkittävästi. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut enemmän aikuisia kuin nuoria. Siksi myös aikuisten kokonaismäärä on kasvanut työpajoissa. Vuonna 2018 yhteensä yli 12 550 valmentautujaa osallistui kuntouttavaan työtoimintaan.

Valmentautujien määrä AVI-alueilla ja maakunnissa vaihtelee vuositasolla. Vuoden 2018 aikana osa pienemmistä toimijoista aloitti ja osa lopetti toimintansa, mutta muutokset eivät ole vaikuttaneet maakuntien valmentautujien kokonaismääriin.

Kuva 3: Työpajojen valmentautajat vuosina 2008–2018

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 2: Kaikki työpajojen valmentautajat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2018

AVI/ Maakunta	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	valmentautujien määrä											
Etelä-Suomi	3 170	3 649	4 057	5 000	6 065	5 766	6 122	6 669	7 937	8 133	7 769	7 732
Etelä-Karjala	260	228	424	601	865	755	864	973	1 154	953	602	613
Kanta-Häme	161	208	277	428	450	417	425	503	799	860	875	925
Kymenlaakso	816	801	822	954	1 146	1 331	1 276	1 246	1 336	1 489	1 279	1 091
Päijät-Häme	430	483	514	492	846	542	846	841	850	862	936	905
Uusimaa	1 503	1 929	2 020	2 525	2 758	2 721	2 711	3 106	3 798	3 969	4 077	4 198
Itä-Suomi	1 211	1 045	1 953	2 208	2 196	2 295	2 526	2 617	2 560	2 722	2 292	2 415
Etelä-Savo	393	321	446	502	415	573	563	485	572	759	321	340
Pohjois-Karjala	203	306	355	412	403	444	412	386	325	346	362	336
Pohjois-Savo	615	418	1 152	1 294	1 378	1 278	1 551	1 746	1 663	1 617	1 609	1 739
Lappi	1 312	2 327	2 225	1 766	1 754	2 315	1 950	1 432	1 900	2 072	2 410	2 422
Lappi	1 312	2 327	2 225	1 766	1 754	2 315	1 950	1 432	1 900	2 072	2 410	2 422
Lounais-Suomi	1 217	1 682	2 016	2 465	2 358	2 624	2 879	3 196	3 064	3 458	3 672	4 047
Satakunta	406	526	586	735	718	908	1 054	1 178	1 251	1 238	1 380	1 697
Varsinais-Suomi	811	1 156	1 430	1 730	1 640	1 716	1 825	2 018	1 813	2 220	2 292	2 350
Länsi-Sisä-Suomi	4 852	5 460	6 763	7 857	7 644	8 107	7 785	7 557	8 139	7 521	8 122	8 731
Etelä-Pohjanmaa	369	430	539	639	746	471	531	622	741	836	1 138	1 022
Keski-Pohjanmaa	346	330	572	666	657	939	693	883	939	922	971	898
Keski-Suomi	935	1 077	1 253	1 390	1 562	1 902	1 905	1 462	1 600	1 813	1 887	2 051
Pirkanmaa	2 303	2 811	3 467	4 042	3 667	3 698	3 682	3 687	3 733	3 293	3 614	4 215
Pohjanmaa	899	812	932	1 120	1 012	1 097	974	903	1 126	657	512	545
Pohjois Suomi	1 067	1 174	1 294	1 476	1 442	1 684	1 635	1 700	1 849	1 864	1 846	1 928
Kainuu	369	353	364	441	323	343	316	283	320	307	315	341
Pohjois-Pohjanmaa	698	821	930	1 035	1 119	1 341	1 319	1 417	1 529	1 557	1 531	1 587
Kaikki yhteensä	12 829	15 337	18 308	20 772	21 459	22 791	22 897	23 171	25 449	25 770	26 111	27 275

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 3: Alle 29-vuotiaat työpajojen valmentautajat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2018

AVI/ Maakunta	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	nuorten valmentautujien määrä											
Etelä-Suomi	2 511	2 666	3 215	3 883	3 987	4 380	4 652	4 788	5 152	5 144	4 848	4 777
Etelä-Karjala	183	177	267	329	355	336	455	535	583	442	301	315
Kanta-Häme	121	128	166	296	285	240	228	262	361	337	346	365
Kymenlaakso	354	365	392	502	528	750	756	684	697	771	659	712
Päijät-Häme	409	437	468	460	488	480	768	747	756	834	748	659
Uusimaa	1 444	1 559	1 922	2 296	2 331	2 574	2 445	2 560	2 755	2 760	2 794	2 726
Itä-Suomi	895	693	1 268	1 478	1 477	1 577	1 596	1 595	1 524	1 604	1 317	1 391
Etelä-Savo	288	187	293	279	233	334	320	294	323	442	218	277
Pohjois-Karjala	203	297	343	408	390	415	407	369	303	327	332	309
Pohjois-Savo	404	209	632	791	854	828	869	932	898	835	767	805
Lappi	380	688	959	724	800	872	931	696	933	913	870	892
Lappi	380	688	959	724	800	872	931	696	933	913	870	892
Lounais-Suomi	946	1 101	1 215	1 543	1 424	1 585	1 842	1 826	1 770	1 875	1 924	2 107
Satakunta	331	370	417	546	455	555	722	768	793	714	810	878
Varsinais-Suomi	615	731	798	997	969	1 030	1 120	1 058	977	1 161	1 114	1 229
Länsi-Sisä-Suomi	2 785	2 799	3 638	4 264	4 159	4 506	4 462	4 001	3 974	3 943	3 943	4 043
Etelä-Pohjanmaa	315	340	431	451	481	354	369	435	479	500	470	411
Keski-Pohjanmaa	140	152	277	370	340	563	441	478	502	442	384	386
Keski-Suomi	454	496	657	625	794	930	919	786	875	934	941	1 083
Pirkanmaa	1 447	1 432	1 772	2 262	2 001	2 050	2 166	1 789	1 579	1 595	1 771	1 734
Pohjanmaa	429	379	501	556	543	609	567	513	539	472	377	429
Pohjois Suomi	688	791	1 009	1 124	1 146	1 335	1 237	1 294	1 380	1 388	1 354	1 410
Kainuu	157	130	162	223	177	180	182	161	187	184	180	197
Pohjois-Pohjanmaa	531	661	847	901	969	1 155	1 055	1 133	1 193	1 204	1 174	1 213
Kaikki yhteensä	8 205	8 738	11 304	13 016	12 993	14 255	14 720	14 200	14 733	14 867	14 256	14 620

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 4 kuvaa valmentautujien jakautumista ikäryhmittäin eri AVI-alueilla ja maakunnissa. Erityisesti Etelä- ja Pohjois-Suomen AVI-alueilla painottui nuorten, alle 29-vuotiaiden valmentautujien osuus. Etelä-Suomessa nuoria alle 29-vuotiaita valmentautujia oli 4 848 ja he muodostivat noin 62 prosenttia kaikista alueen valmentautujista. Pohjois-Suomessa 73 prosenttia valmentautujista oli alle 29-vuotiaita valmentautujia.

Taulukko 4: Valmentautujien määrät ikäryhmän, AVI -alueen ja maakunnan mukaan vuonna 2018

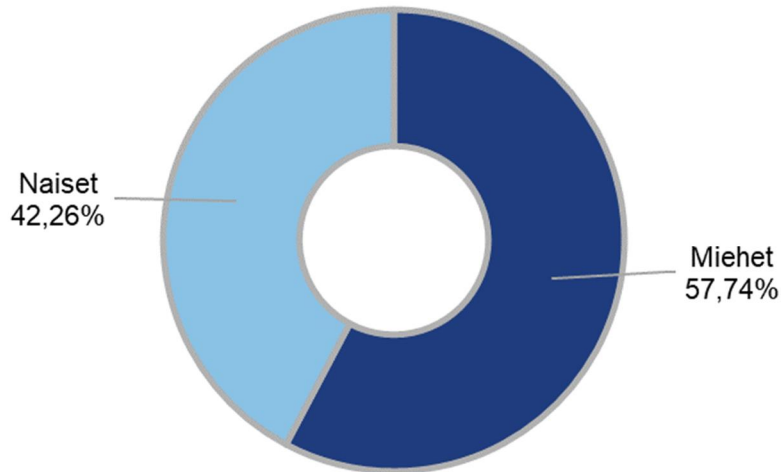
AVI/ Maakunta	Alle 17 vuotta	17-20 vuotta	21-24 vuotta	25-28 vuotta	Nuoret <29 vuotta	29-49 vuotta	Yli 50 vuotta	Ei tietoa	Yhteensä
	määrä / (%)								
Etelä-Suomi	171 (2,2)	1 768 (22,9)	1 808 (23,4)	1 030 (13,3)	4 777 (61,8)	1 544 (20,0)	1 021 (13,2)	390 (5,0)	7 732 (100)
Etelä-Karjala	27	80	115	93	315	187	108	3	613
Kanta-Häme	4	90	165	106	365	334	216	10	925
Kymenlaakso	39	253	277	143	712	255	123	1	1 091
Päijät-Häme	11	225	261	162	659	120	116	10	905
Uusimaa	90	1 120	990	526	2 726	648	458	366	4 198
Itä-Suomi	128 (5,3)	471 (19,5)	451 (18,7)	341 (14,1)	1 391 (57,6)	602 (24,9)	413 (17,1)	9 (0,4)	2 415 (100)
Etelä-Savo	39	99	77	62	277	42	20	1	340
Pohjois-Karjala	19	124	105	61	309	11	14	2	336
Pohjois-Savo	70	248	269	218	805	549	379	6	1 739
Lappi	54 (2,2)	255 (10,5)	289 (11,9)	294 (12,1)	892 (36,8)	910 (37,6)	618 (25,5)	2 (0,1)	2 422 (100)
Lappi	54	255	289	294	892	910	618	2	2 422
Lounais-Suomi	205 (5,1)	707 (17,5)	747 (18,5)	448 (11,1)	2 107 (52,1)	1 103 (27,3)	823 (20,3)	14 (0,3)	4 047 (100)
Satakunta	47	300	342	189	878	453	361	5	1 697
Varsinais-Suomi	158	407	405	259	1 229	650	462	9	2 350
Länsi-Sisä-Suomi	231 (2,6)	1 180 (13,5)	1 518 (17,4)	1 114 (12,8)	4 043 (46,3)	2 703 (31,0)	1 933 (22,1)	52 (0,6)	8 731 (100)
Etelä-Pohjanmaa	16	112	176	107	411	325	285	1	1 022
Keski-Pohjanmaa	19	103	142	122	386	349	162	1	898
Keski-Suomi	123	347	349	264	1 083	552	407	9	2 051
Pirkanmaa	33	468	714	519	1 734	1 386	1 054	41	4 215
Pohjanmaa	40	150	137	102	429	91	25	-	545
Pohjois Suomi	64 (3,3)	509 (26,4)	548 (28,4)	289 (15,0)	1 410 (73,1)	331 (17,2)	177 (9,2)	10 (0,5)	1 928 (100)
Kainuu	10	55	86	46	197	77	65	2	341
Pohjois-Pohjanmaa	54	454	462	243	1 213	254	112	8	1 587
Suomi yhteensä	853 (3,1)	4 890 (17,9)	5 361 (19,7)	3 516 (12,9)	14 620 (53,6)	7 193 (26,4)	4 985 (18,3)	477 (1,7)	27 275 (100)

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajajaksely

Valmentautujat sukupuolen mukaan

Suurin osa työpajojen valmentautujista on miehiä: heidän osuutensa on lähes 60 % kaikista työpajojen valmentautujista. Ikäryhmien välillä ei ollut suuria eroja. Eroa miesten ja naisten jakaumien välillä saattaa selittää se, että miesten työttömyys on valtakunnallisesti ollut korkeammalla tasolla kuin naisten. Lisäksi naisten koulutustaso on korkeampi kuin miesten. Sukupuolijakauma ei ole vaihdellut merkittävästi viime vuosien aikana.

Kuva 4: Valmentautujien osuus sukupuolen mukaan vuonna 2018

n= 27 275

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 5: Valmentautujien määrä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan vuonna 2018

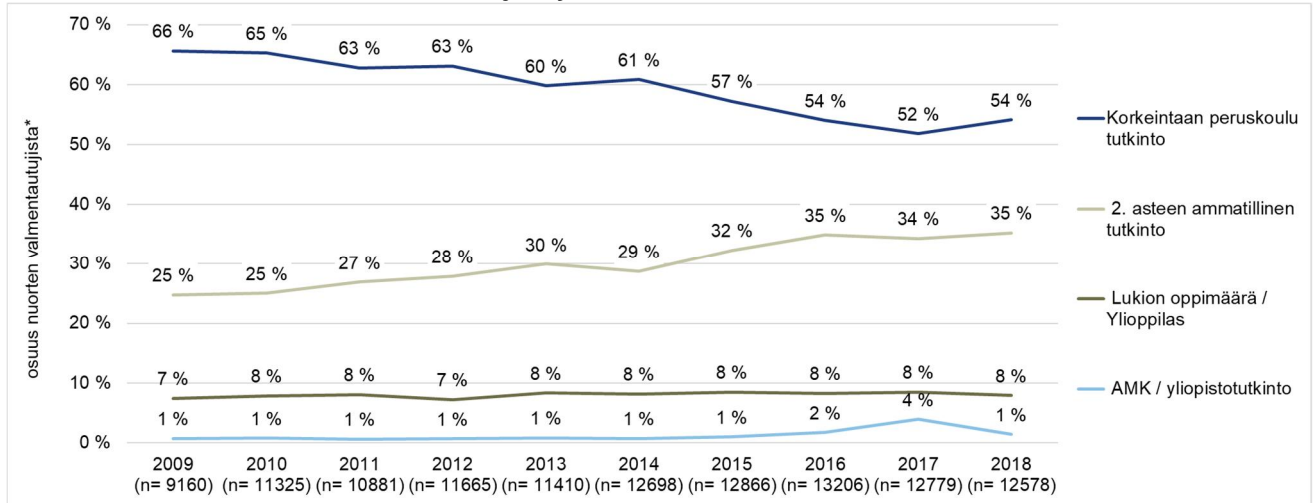
Ikäryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä määrä
	määrä	osuus %	määrä	osuus %	
Nuoret yhteensä	8 433	(57,7)	6 187	(42,3)	14 620
Alle 17 vuotta	488	(57,2)	365	(42,8)	853
17-20 vuotta	2 644	(54,1)	2 246	(45,9)	4 890
21-24 vuotta	3 132	(58,4)	2 229	(41,6)	5 361
25-28 vuotta	2 169	(61,7)	1 347	(38,3)	3 516
29-49 vuotta	4 168	(57,9)	3 025	(42,1)	7 193
Yli 50 vuotta	2 881	(57,8)	2 104	(42,2)	4 985
Ei tietoa	267	(56,0)	210	(44,0)	477
Yhteensä	15 749	(57,7)	11 526	(42,3)	27 275

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat koulutustaustan mukaan jaoteltuina

Suurin osa työpajojen nuorista valmentautujista oli vuonna 2018 edelleen peruskoulututkinnon varassa. Kyselyssä kysyttiin ylintä suoritettua tutkintoa. Korkeintaan peruskoulututkinto oli yli puolella alle 29-vuotiaista nuorista. Tämä johtuu muun muassa siitä, että nuoret valmentautajat ovat keskeyttäneet ammatillisen koulutuksensa. Kasvava ryhmä valmentautujista on suorittanut 2. asteen ammatillisen tutkinnon. Tämä koulutustausta oli noin kolmasosalla alle 29-vuotiaista valmentautujista.

Kuva 5: Alle 29-vuotiaiden valmentautujien ylin suoritettu tutkinto vuosina 2009–2018

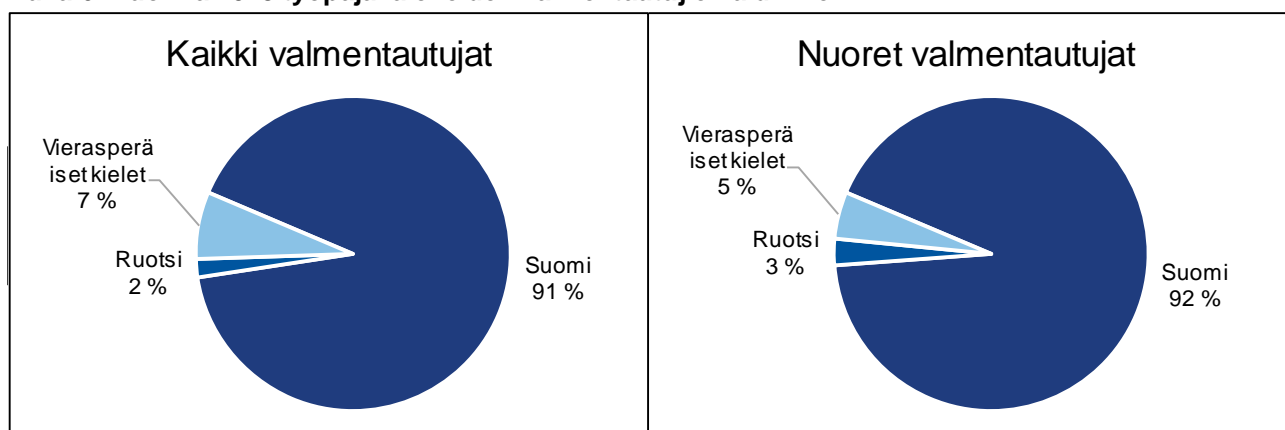
*Ilman "Ei rekisteröityä tietoa".

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat äidinkielen mukaan jaoteltuina

Noin seitsemällä prosentilla (1 830) valmentautujista oli äidinkielenään muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Suurin vieraskielisten valmentautujien ryhmä oli venäjänkieliset. Muita suuria ryhmiä olivat arabian-, somalin-, viron-, ja kurdinkieliset. Yhteensä työpajojen valmentautajat puhuivat noin 60 eri kieltä.

Kuva 6: Vuonna 2018 työpajalla olleiden valmentautujien äidinkieli*

n= 26417

n= 14105

* Ilman "Ei rekisteröityä tietoa".

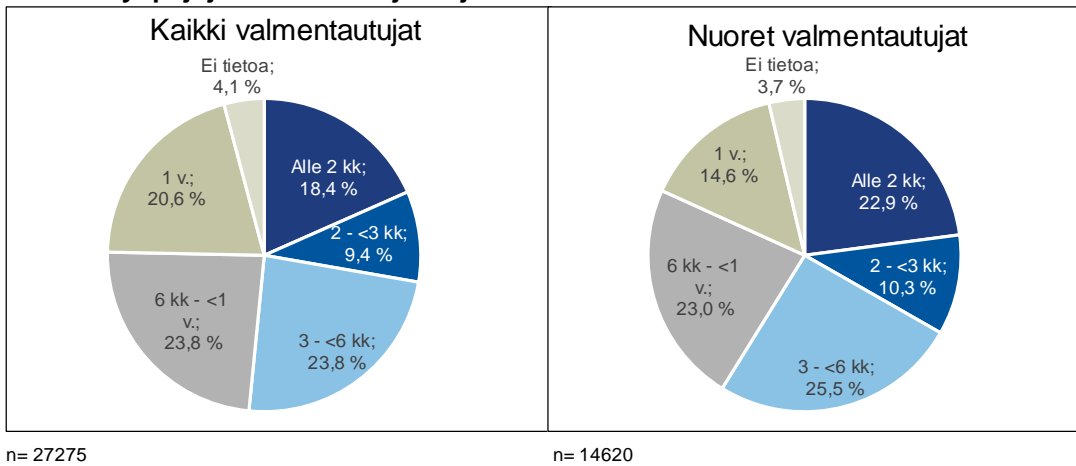
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautujat valmennusjaksojen keskimääräisen keston mukaan

Kuvassa on valmentautujien valmennusjaksojen keskimääräinen kesto kuukausina vuonna 2018. Suurin osa (51,5 %) työpajojen valmennusjaksoista kestivät yhdestä kuukaudesta puoleen vuoteen. Valmennusjakson kesto on tässä raportissa hieman lyhyempi kuin todellisuudessa, koska usein jakso järjestetään kalenterivuoden rajan yli. Valmentautujien tietokannasta² käy ilmi, että keskimäärin työpajajakso kestää vähän yli 6 kuukautta (nuoret 5 kk). Usein valmentautajat eivät käy työpajassa täysiaikaisesti, mutta käyntikertoja ei tilastoida valtakunnallisesti.

Kuva 7: Työpajojen valmennusjaksojen keskimääräiset kestot kuukausina vuonna 2018

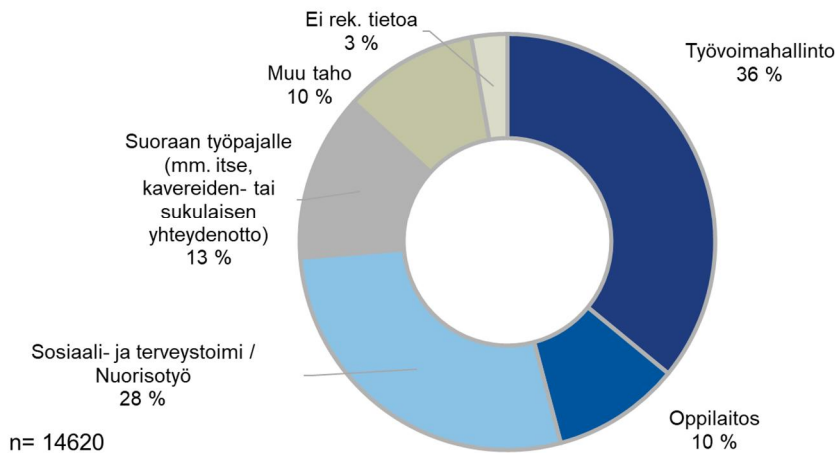

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Nuoret valmentautajat ohjaavan tahon mukaan

Yleensä valmentautajat tulivat pajoille jonkun ohjaavan tahon lähettämänä. Työhallinto oli merkittävin nuoria työpajoille ohjaava taho vuonna 2018. Muut tärkeät yhteistyötahot ovat oppilaitokset, sosiaali- ja terveystoimi ja nuorisopalvelut. Jotkut vastaajat kokevat palveluiden ja toimijoiden pirstaloituneisuuden alueella haastavaksi ja muun muassa TE-palveluiden työntekijöiden vaihtuvuus vaikeuttaa toimintaa. Valmentautujia tuli pajoille aikaisempaa enemmän myös oma-aloitteisesti. (Taulukko 6).

Kuva 8: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuonna 2018

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

² Taustatietoja on vuodelta 2017 valmentautujien PAR-järjestelmästä ja siihen yhteensovitetuista tietokannoista.

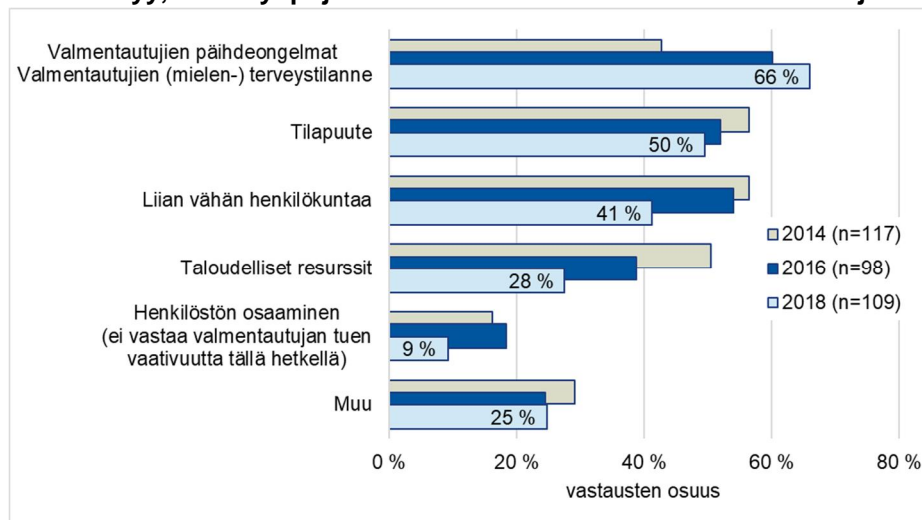
Taulukko 6: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuosina 2014–2018

Ohjaava taho		2014		2015		2016		2017		2018	
		määrä	osuus (%)	määrä	osuus (%)	määrä	osuus (%)	määrä	osuus (%)	määrä	osuus (%)
Työvoimahallinto	TE-palvelut	4 564	32,1	4 237	28,8	4 132	27,8	3 931	27,6	3 968	27,1
	Työvoiman palvelukeskus	1 282	9,0	1 249	8,5	1 066	7,2	1 227	8,6	1 283	8,8
	Yhteensä	5 846	41,2	5 486	37,2	5 198	35,0	5 158	36,2	5 251	35,9
Oppilaitos	Peruskoulu	332	2,3	291	2,0	300	2,0	287	2,0	300	2,1
	2. asteen oppilaitos	1 011	7,1	955	6,5	900	6,1	848	5,9	1 038	7,1
	Muu oppilaitos	137	1,0	121	0,8	94	0,6	152	1,1	117	0,8
	Yhteensä	1 480	10,4	1 367	9,3	1 294	8,7	1 287	9,0	1 455	10,0
Sosiaali- ja terveystyö / Nuorisotyö	Sosiaali- ja terveystyö	2 124	15,0	2 326	15,8	2 286	15,4	2 101	14,7	2 232	15,3
	Mielenterveyspalvelut	304	2,1	319	2,2	370	2,5	296	2,1	293	2,0
	Etsivä nuorisotyö	1 224	8,6	1 343	9,1	1 437	9,7	1 482	10,4	1 523	10,4
	Nuorisopalvelut	*	*	*	*	39	0,3	16	0,1	27	0,2
	Yhteensä	3 652	25,7	3 988	27,1	4 132	27,8	3 895	27,3	4 075	27,9
Suoraan työpajalle (mm. itse, kavereiden- tai sukulaisen yhteydenotto)		1 470	10,4	1 676	11,4	1 922	12,9	1 883	13,2	1 903	13,0
Muu	KELA	138	1,0	118	0,8	77	0,5	62	0,4	219	1,5
	Työeläkelaitos tai vakuutusyhtiö	8	0,1	19	0,1	9	0,1	7	0,0	6	0,0
	Kriminaalihuolto	64	0,5	87	0,6	83	0,6	87	0,6	67	0,5
	Varusmiespalvelu/ Aikalisä	27	0,2	16	0,1	14	0,1	13	0,1	9	0,1
	Siviilipalvelu	*	*	*	*	1	0,0	1	0,0	4	0,0
	Ohjaamo	*	*	*	*	63	0,4	69	0,5	162	1,1
	3. Sektori	*	*	*	*	*	*	*	*	104	0,7
	Muu taho	896	6,3	971	6,6	1 273	8,6	1 371	9,6	957	6,5
	Yhteensä	1 133	8,0	1 211	8,2	1 520	10,2	1 610	11,3	1 528	10,5
Ei rek. tietoa		619	4,4	1 005	6,8	802	5,4	423	3,0	408	2,8
Yhteensä		14 200	100	14 733	100	14 867	100	14 256	100	14 620	100

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Noin puolet työpajoista ei voinut ottaa vastaan kaikkia valmentautujia, jotka halusivat tulla toimintaan mukaan. Yleisimmät syyt palvelupuutteeseen olivat valmentautujien päihdeongelmat tai terveystilanne (72 työpajaa), tilanpuute (54 työpajaa) sekä henkilökunnan liian vähäinen määrä (45 työpajaa). Valmentautujien henkilökohtainen tilanne estää yhä useammin sen, että työpaja voisi ottaa vastaan kaikki heille ohjatut valmentautajat. Sen sijaan vain harvoin työpajan taloudelliset resurssit estävät valmentautujien osallistumisen työpajatoimintaan.

Kuva 9: Syy, miksi työpaja ei voi ottaa vastaan kaikkia valmentautujia*

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat ohjaavan tahon toimenpiteiden mukaan

Valmentautajat ovat työpajalla pääsääntöisesti ohjaavan tahon toimenpiteissä. Esim. starttivalmennuksessa oleva henkilö on yleensä joko kuntouttavassa työtoiminnassa tai sosiaalisessa kuntoutuksessa. Valmentautuja voi olla vuoden aikana useassa eri toimenpiteessä. Esimerkiksi, jos valmentautuja siirtyy kuntouttavasta työkokeiluun, hänet merkitään valmentautujaksi molempien toimenpiteiden kohdalle. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien osuus on viime vuosien aikana kasvanut ja ohittanut työkokeilussa olleiden määrän. Tämä hyvin merkittävä muutos voi osittain liittyä muita toimenpiteitä koskevien säädösten tiukentumiseen.

Toiseksi yleisin työpajoilla toteutettava toimenpide oli työkokeilu.

Taulukko 7: Valmentautajat lähettävän tahon toimenpiteiden mukaan vuonna 2018*

Toimenpide		Kaikki valmentautajat		Nuoria		
		määrä	osuus	määrä	osuus	
toimenpiteiden määrä (N)		30 086		16 071		
Työhallinto	Työkokeilu	5 102	17,0 %	3 545	22,1 %	
	Palkkatuettu työ	2 470	8,2 %	953	5,9 %	
	Työvoimakoulutus	298	1,0 %	122	0,8 %	
	Työhönvalmennus	967	3,2 %	449	2,8 %	
Kunnan ja työhallinnon palvelut	Kuntouttava työtoiminta	12 550	41,7 %	5 489	34,2 %	
	Maahanmuuttajan kotoutumistoimenpide	133	0,4 %	66	0,4 %	
Kunnan palvelut	Sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalinen kuntoutus	1 464	4,9 %	632	3,9 %	
	Muu sosiaalitoimen ennaltaehkäisevä tukitoimi	397	1,3 %	316	2,0 %	
	Kehitysvammaisten päivätoiminta	431	1,4 %	101	0,6 %	
KELA	Kuntoutustarveselvitys	64	0,2 %	30	0,2 %	
	Vajaakuntoisten ammatillisessa koulutus	9	0,0 %	7	0,0 %	
	Avomuotoisessa työhönvalmennus	199	0,7 %	115	0,7 %	
	Mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennus	73	0,2 %	28	0,2 %	
	Vajaakuntoisten työhönvalmennus	69	0,2 %	28	0,2 %	
Koulutuspalvelut (Kunta /Valtio/ Oppilaitos/Työpaja)	Peruskoulu 1)	273	0,9 %	262	1,6 %	
	Pajakoulu	148	0,5 %	137	0,9 %	
	Oppisopimus / tuettu oppisopimus	126	0,4 %	83	0,5 %	
	Ammatillinen koulutus	517	1,7 %	433	2,7 %	
	Ammatillinen erityisopetus	23	0,1 %	20	0,1 %	
	Lukio	33	0,1 %	33	0,2 %	
	Tuotantokoulu	104	0,3 %	78	0,5 %	
	Työssäoppimisjakso (opiskelijoiden harjoittelujakso)	648	2,2 %	513	3,2 %	
Muut tahot	Palveluohjaus	1 390	4,6 %	930	5,8 %	
	Siviilipalvelus	8	0,0 %	8	0,0 %	
	Työ- ja toimintakyvyn arviointi (eri tahoja, esim. vakuutusyhtiö)	434	1,4 %	112	0,7 %	
	(Nuorten-) kesätyö	406	1,3 %	393	2,4 %	
	Jokin muu toimenpide	1 750	5,8 %	1 188	7,4 %	

1) sis. joustavan perusopetuksen ja oppivelvollisuuden suorittamisen

* Yksittäinen valmentautuja on voinut olla useammassa toimenpiteessä/palvelussa vuoden aikana. Sarakeotsikoiden n-luvut kuvaavat toimenpiteitä yhteensä. Vuonna 2018 toimenpiteiden laskutapaa vaihdettiin. Jos valmentautuja on ollut kaksi kertaa samassa toimenpiteessä vuoden aikana, lasketaan se jatkossa vain yhdeksi kerraksi kahden sijasta.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

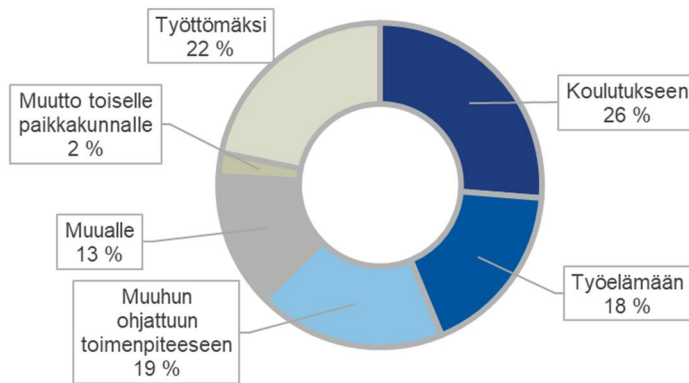
Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen

Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson aikana ja sen jälkeen palvelutarpeen mukaiseen koulutukseen, työelämään, muuhun palveluun tai muualle (esim. varusmiespalvelus, perhevapaa) on merkittävä työpajojen vaikuttavuusmittari. Kyselyssä tilastoidaan kaikkien vuoden kuluessa valmentautujina olleiden sijoittuminen työpajajakson jälkeen.

Kaikista valmentautujista yhteensä 26 prosenttia sijoittui koulutukseen. Nuorista valmentautujista 34 prosenttia sijoittui valmennusjakson jälkeen koulutukseen.³ Pidempiaikainen trendi on, että kasvava osa valmentautujista sijoittuu ohjattuun toimenpiteeseen työpajajakson jälkeen. Työttömäksi sijoittui kaikista työpajojen valmentautujista yhteensä 2625 henkilöä (22 %). Työttömyys oli hieman todennäköisempää 29-vuotiaiden tai vanhempien kohdalla kuin tätä nuorempien kohdalla.

Useat työntekijät kommentoivat, että he kokevat merkittäväksi onnistumiseksi, jos valmentautajat löytävät heille sopivan jatkopolun. Riippuen nuorten tilanteesta se voi olla helpompaa tai haastavampaa. Erityisesti päihde- ja mielenterveysongelmat vaikeuttavat koulun- tai työssäkäyntiä.

Kuva 10: Valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuosina vuonna 2018*

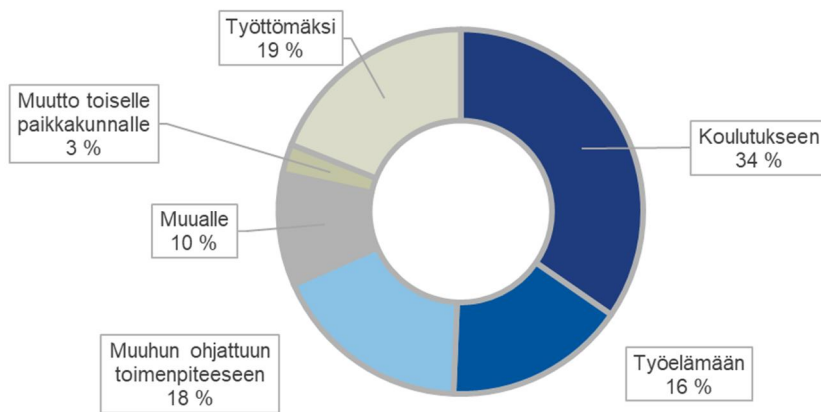
2018 n= 12055

*Jos sijoittuminen rekisteröity.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

³ Kyselyssä tilastoidaan kaikkien vuoden kuluessa valmentautujina olleiden sijoittuminen työpajajakson jälkeen. Tässä kappaleessa huomioidaan vain tiedot valmentautujista, jotka lopettivat työpajajakson vuoden 2018 aikana ja joiden sijoittuminen on rekisteröity. Osa valmentautujista ei ole edes aloittanut työpajajaksoa ja yli 9 700 valmentautujaa on edelleen työpajoissa. Osa valmentautujista keskeytti työpajan, mutta heidän kohdallaan ei ole aina rekisteröity, mihin he sijoittuivat. Sen lisäksi osa työpajoista ei rekisteröi valmentautujien sijoittumista. Noin 4 500 valmentautujan kohdalla tiedot sijoittumisesta puuttuvat.

Kuva 11: Nuorten valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuonna 2018

2018 n= 7415

* Jos sijoittuminen rekisteröity.

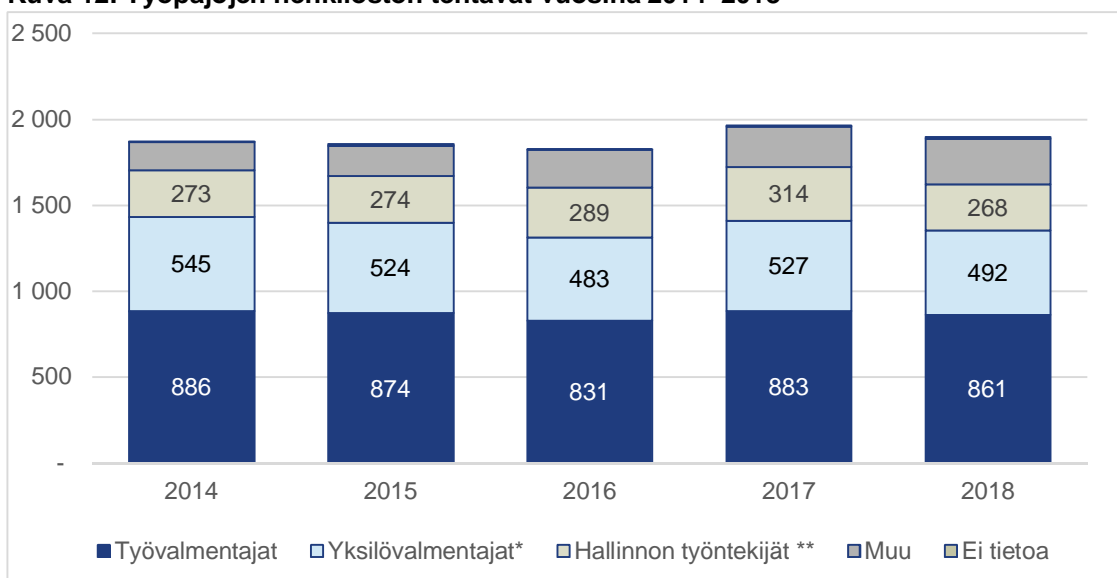
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

3 Työpajojen henkilöstö

Työpajojen henkilöstön tehtävät

Työpajojen 1 897 työntekijästä (htv) noin 71 prosenttia työskenteli vuonna 2018 joko työ-/työhönvalmentajana, yksilövalmentajana tai etsivänä nuorisotyöntekijänä. Hallinnollisissa tehtävissä toimi noin 14 prosenttia henkilöstöstä. Noin 60 prosenttia työpajojen henkilöstöstä on naisia. Työ-/työhönvalmentajien sukupuolijako on tasainen, mutta yksilövalmentajien ja hallintotyöntekijöiden ryhmät ovat naisvaltaista.

Kuva 12: Työpajojen henkilöstön tehtävät vuosina 2014–2018*

*Htv-tulokset eivät ole suoraan verrattavissa seuraavien taulukoiden kanssa, koska niissä on kysytty henkilötyövuosien sijaan henkilöstömääriä.

**Sisältää kehittämis- ja suunnittelutehtävät sekä työpajojen johtotehtävät.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 8: Työpajojen henkilöstön tehtävät sukupuolen mukaan vuosina 2014–2018*

Työntehtävä	2014			2015			2016			2017			2018		
	yhdessä		naiset	yhdessä		naiset	yhdessä		naiset	yhdessä		naiset	yhdessä		naiset
	määrä	osuus %		määrä	osuus %		määrä	osuus %		määrä	osuus %		määrä	osuus %	
Työvalmentajina	886	404	45,6 %	874	412	47,2 %	831	400	48,2 %	883	437	49,5 %	861	450	52,3 %
Yksilövalmentajina / Etsivä nuoriso-työntekijät	545	437	80,3 %	524	413	78,9 %	483	374	77,5 %	527	404	76,6 %	492	395	80,4 %
Hallinnon työntekijät **	273	164	60,2 %	274	172	62,9 %	289	188	65,0 %	314	205	65,5 %	268	188	70,1 %
Muissa tehtävissä	164	79	48,3 %	174	100	57,7 %	222	121	54,4 %	235	133	56,4 %	265	150	56,7 %
Ei_tietoa	4	3	65,0 %	13	9	65,2 %	2	1	33,3 %	6	-	-	11	5	46,4 %
Kaikki yhteensä	1 872	1 088	58 %	1 858	1 106	60 %	1 826	1 083	59 %	1 965	1 179	60 %	1 897	1 189	63 %

*Htv tulokset eivät ole suoraan verrattavissa toisen taulukoiden kanssa, koska niissä on kysytty henkilötyövuosien sijaan henkilöstömääriä.

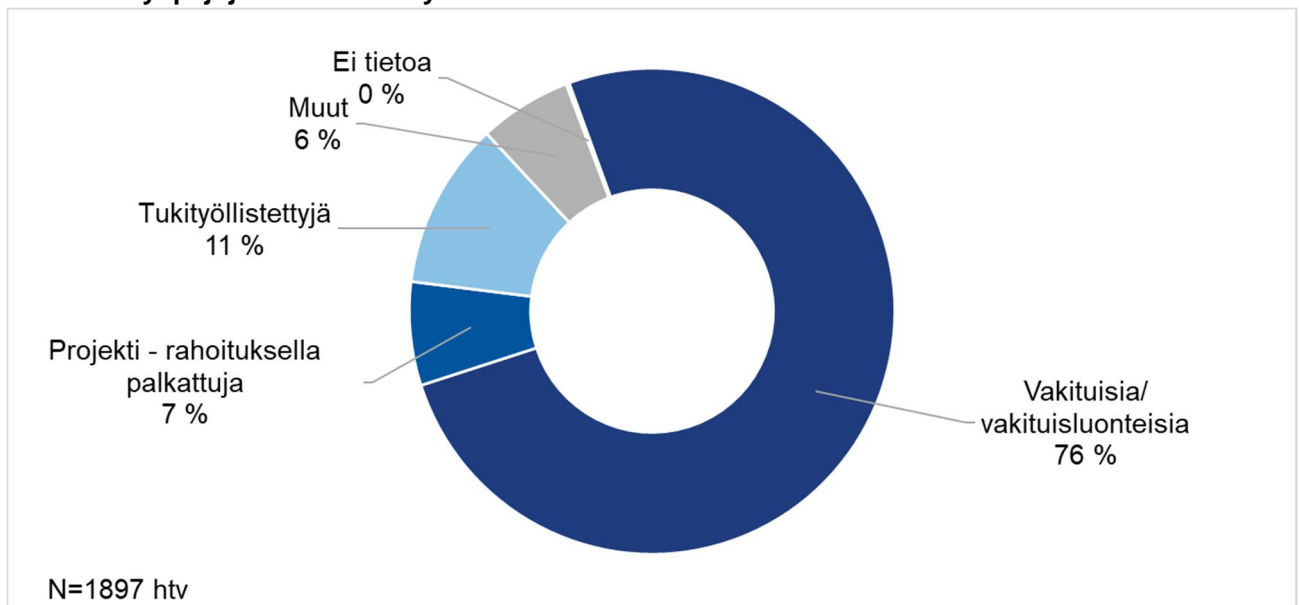
**Sisältää kehittämis- ja suunnittelutehtävät sekä työpajojen johtotehtävät.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen henkilöstön työsuhteet

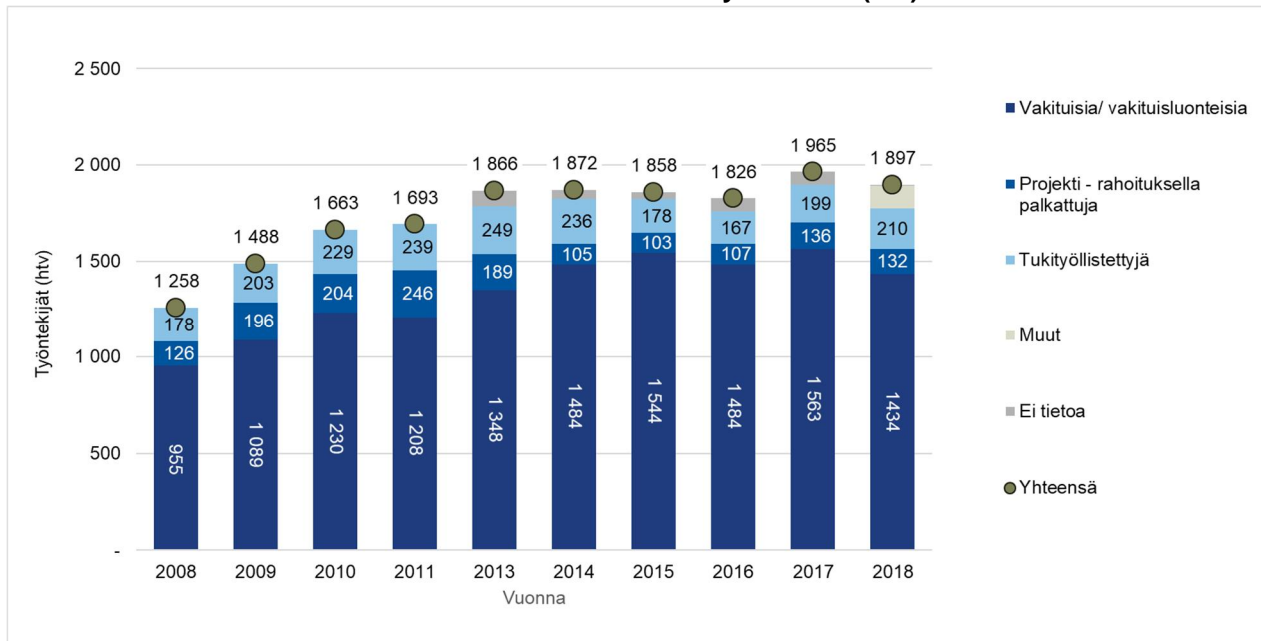
Pitkäjänteisen ja tuloksekkaan työpajatoiminnan edellytys on ammatillisesti osaava henkilökunta. Pitkäjänteinen työskentely vaatii, että enemmistö työpajan henkilöstöstä on vakinaisia työntekijöitä ja että heillä on mahdollisuus suunnitella toiminnan sisältöjä. Moniammatillisen verkoston luominen ja ylläpito edellyttävät vakinaisia työntekijöitä toimiakseen tehokkaasti. Vuonna 2018 työpajojen henkilöstöstä yhteensä 76 prosenttia oli vakinaisissa tai vakinaisluonteisissa työsuhteissa. Vakinaisluonteiseksi työksi määritellään toistaiseksi voimassaolevat työsuhteet, yli kaksi vuotta työpajalla työskennelleet, AVI:n myöntämällä valtionavustuksella palkatut työntekijät. Vakinaisesti tai vakinaisluonteisesti työskentelevien osuus on pysynyt viime vuosina samalla tasolla (Kuva 14). Kuitenkin monet työntekijät kokevat epävarmuutta työpajojen rahoituksen suhteen. Useat vastaajat mainitsivat SOTE-uudistukseen liittyvät epävarmuudet haasteeksi.

Kuva 13: Työpajojen henkilöstö työsuhteen luonteen mukaan vuonna 2018

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 14: Henkilöstön määrä vuosina 2008–2018 henkilötyövuosina (htv)

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen henkilöstön koulutustaustat

Työpajoilla työskenteli yhteensä 2 277 henkilöä. Noin 45 prosentilla työpajojen henkilöstöstä oli korkea-asteen tutkinto. Yksilövalmentajista yli 70 prosentilla oli joko AMK- tai yliopistotutkinto. Työvalmentajilla pääasiallinen koulutus oli vastaavasti 2. asteen ammatillinen tutkinto (59,6%).

Taulukko 9: Työpajojen henkilöstön koulutustausta vuonna 2018

Työtehtävä	Yliopisto/ AMK		Ammatillinen tutkinto*		Muu	Ei amm. koulutus	Ei tietoa	Yhteensä	
	määrä	%	määrä	%				määrä	määrä
Valmentajat	721	44,1 %	757	46,4 %	29	37	18	1 634	100 %
Työvalmentaja	297	28,4 %	622	59,6 %	20	33	16	1 044	100 %
Yksilövalmentaja	359	71,7 %	116	23,1 %	7	3	2	501	100 %
Etsivä nuorisotyöntekijä	65	73,0 %	21	23,3 %	2	1	-	89	100 %
Hallintotehtävät	217	75,6 %	60	20,8 %	3	1	-	287	100 %
Muu	91	25,6 %	161	45,3 %	8	31	45	356	100 %
Yhteensä	1 029	45,2 %	977	42,9 %	40	69	63	2 277	100 %

* Sis. 2. aste ammatillinen tutkinto ja muu ammatittutkinto.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen henkilöstön täydennyskoulutukset

Lähes kaikilla työpajoilla oli henkilöstön täydennyskoulutusta vuoden 2018 aikana. Noin puolet työpajoista järjestää työyhteisön sisäistä yhteistä koulutusta. Lisäksi suurimmassa osassa työpajoista työnantaja maksaa koulutukseen osallistumisen ja henkilöstö voi käyttää työaika kouluttautumiseen.

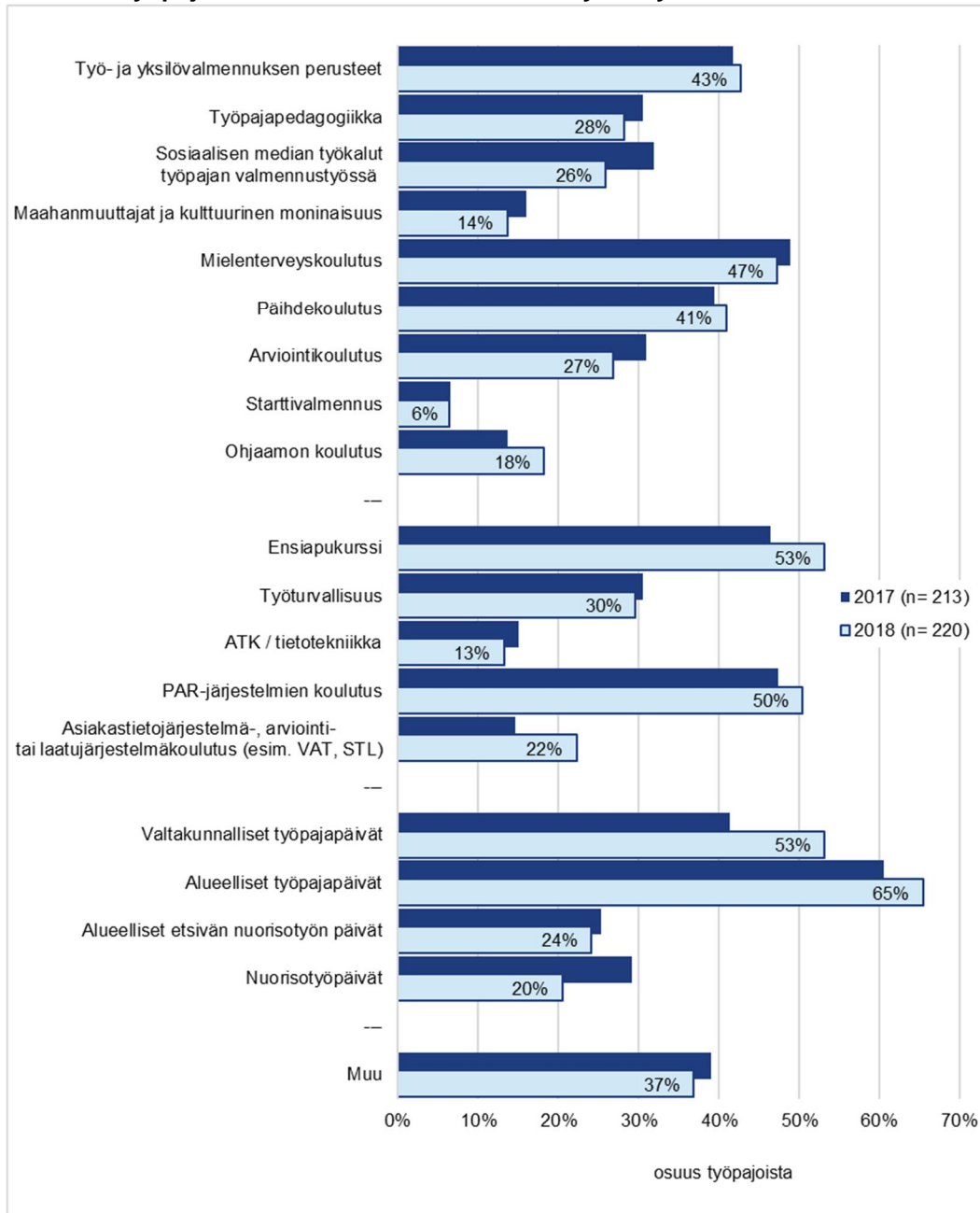
Aluehallintovirastojen sekä valtakunnallisen työpajayhdistys ry:n (TPY) tarjoamat koulutukset ovat yleisimmät koulutukset, joihin työpajojen henkilöstö osallistui vuonna 2018. Alueelliset työpajapäivät ja erilaiset verkostoitumistapahtumat ovat suosituimmat tapahtumat. Työpajojen työntekijöille suunnatut koulutukset - erityisesti mielenterveys- ja päihdekoulutukset - ovat myös suosittuja. Lisäksi

koulutukseen PAR-järjestelmän käytöstä ja ensiapukurssille osallistui työntekijöitä lähes puolesta työpajoista.

Henkilöstö kokee tarvitsevansa lisää koulutusta erityisesti mielenterveyskysymyksiin. Koulutustarvetta olisi myös teemoille ”erilaiset oppijat työpajoilla”, ”työssä jaksaminen”, ”valmennuksen laadullinen vaikuttavuus ja sen mittaaminen”, ”opinnollistaminen – osaamisen tunnistaminen ja dokumentointi” sekä ”organisaation laadun arviointi: toimintatapojen ja tulosten kehittäminen”.

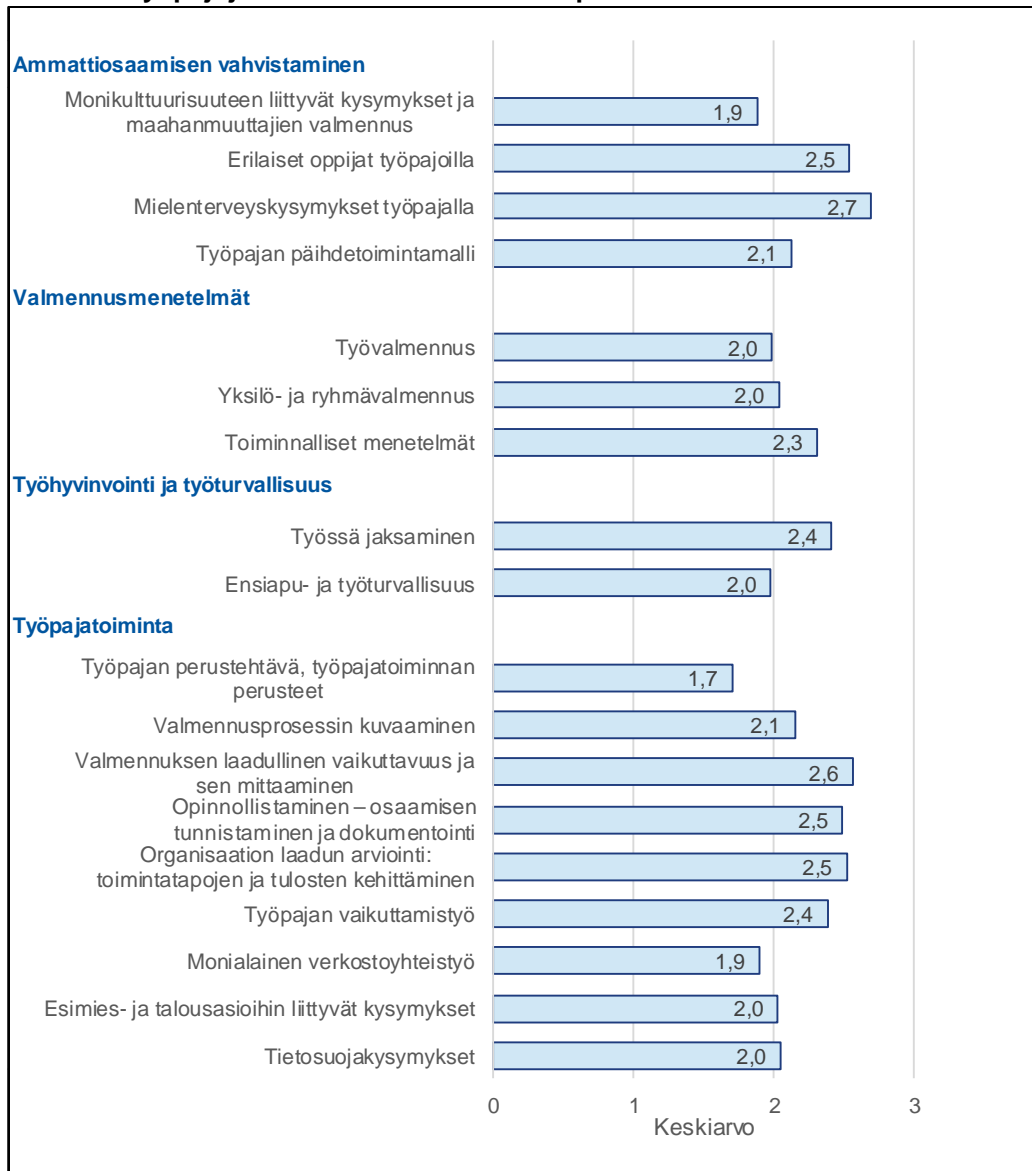
Kuva 15: Työpajan henkilöstön osallistuminen täydenniskoulutukseen vuosina 2017-2018*

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 16: Työpajojen henkilöstön koulutustarpeet vuonna 2018*

*1-Ei lisätarpeita – 4 Suuri tarve, Keskiarvo kaikkien koulutusteemasta on ollut 2,2.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

4 Työpajojen hallinto ja organisoituminen

Työpajojen organisaatiomuoto

Työpajat voivat olla hallinnollisesti kunnallisen, seutukunnallisen tai kuntayhtymän, säätiön, yhdistyksen tai jonkun muun organisaation ylläpitämiä. Vuonna 2018 työpajoista oli 59,5 prosenttia yksittäisten kuntien ylläpitämiä. Kaiken kaikkiaan kunnallinen organisaatiomuoto oli 66,8 prosentilla työpajoista. Rekisteröityjen yhdistysten tai järjestöjen ylläpitämiä oli 21,4 prosenttia ja säätiöiden 9,1 prosenttia kaikista työpajoista.

Työpajatoimintaa järjestävissä organisaatioissa henkilöstön määrä oli tyypillisesti alle 10 henkilöä (73 %). 30 tai useampia henkilöitä työllistäviä työpajaorganisaatioita oli yhteensä 16. Säätiöiden

ylläpitämät työpajat ovat selkeästi suurempia kuin muut työpajat. Vuoden 2018 aikana säätiömuotoisissa työpajoissa oli keskimäärin 24 työntekijää (htv). Kunnallisissa työpajoissa oli sen sijaan keskimäärin 7 työntekijää (htv).

Kyselyyn vastanneista työpajoista 92 (42 %) oli sellaisia, joissa oli vuoden 2018 aikana vähemmän kuin 50 valmentautujaa. Vastaavasti 39 organisaatioissa oli vuoden aikana yli 200 valmentautujaa.

Taulukko 10: Työpajojen organisaatiomuodot vuosina 2012–2018

Organisaatiomuoto	2012		2014		2016		2018	
	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %
Kunnallinen organisaatiomuoto	133	66,2	132	67,3	146	70,2	147	66,8
Kunta	112	55,7	115	58,7	130	62,5	131	59,5
Seutukunta	12	6,0	7	3,6	9	4,3	8	3,6
Kunta-/Koulutuskuntayhtymä	9	4,5	10	5,1	7	3,4	8	3,6
Rekisteröity yhdistys/järjestö	35	17,4	37	18,9	33	15,9	47	21,4
Säätiö	25	12,4	22	11,2	19	9,1	20	9,1
Yritys/ Osakeyhtiö	*	*	2	1,0	5	2,4	4	1,8
Muu	7	3,5	1	0,5	2	1,0	2	0,9
Ei tietoa	1	0,5	2	1,0	3	1,4	-	-
Yhteensä	201	100	196	100	208	100	220	100

* Vuodesta 2014 alkaen

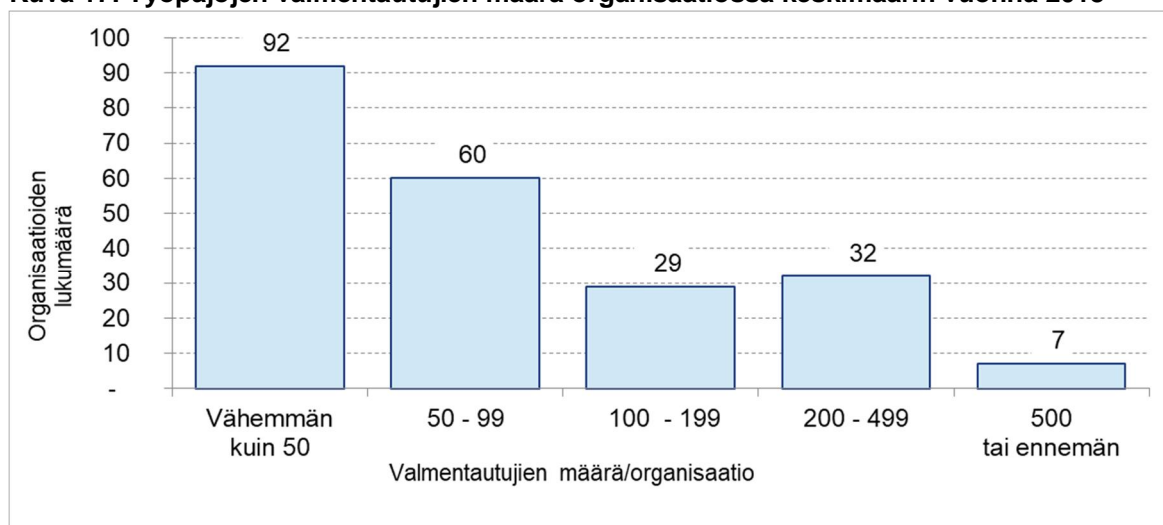
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 11: Työpajojen organisaatiomuodot vuonna 2018

Organisaatiomuoto	Työpajat		Valmentautujat			Organisaatioiden koko			
	määrä	osuus %	määrä	osuus %	keskimäärä / työpaja	pieni (< 10 työntekijää)	keskisuuri (10 - 29 työntekijää)	suuri (yli 29 työntekijää)	ei tietoa
Kunnallinen organisaatiomuoto	147	66,8	14 150	51,9	96,3	117	22	6	-
Kunta	131	59,5	11 545	42,3	88,1	105	19	5	2
Seutukunta	8	3,6	950	3,5	118,8	8	-	-	-
Kunta-/Koulutuskuntayhtymä / Kunnallinen liikelaitos	8	3,6	1 655	6,1	206,9	4	3	1	-
Rekisteröity yhdistys/järjestö	47	21,4	5 162	18,9	109,8	31	14	2	-
Säätiö	20	9,1	7 625	28,0	381,3	6	6	8	-
Yritys/ Osakeyhtiö	4	1,8	303	1,1	75,8	4	-	-	-
Muu	2	0,9	35	0,1	17,5	2	-	-	-
Yhteensä	220	100	27 275	100	124	160	42	16	2

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 17: Työpajojen valmentautujien määrä organisaatioissa keskimäärin vuonna 2018

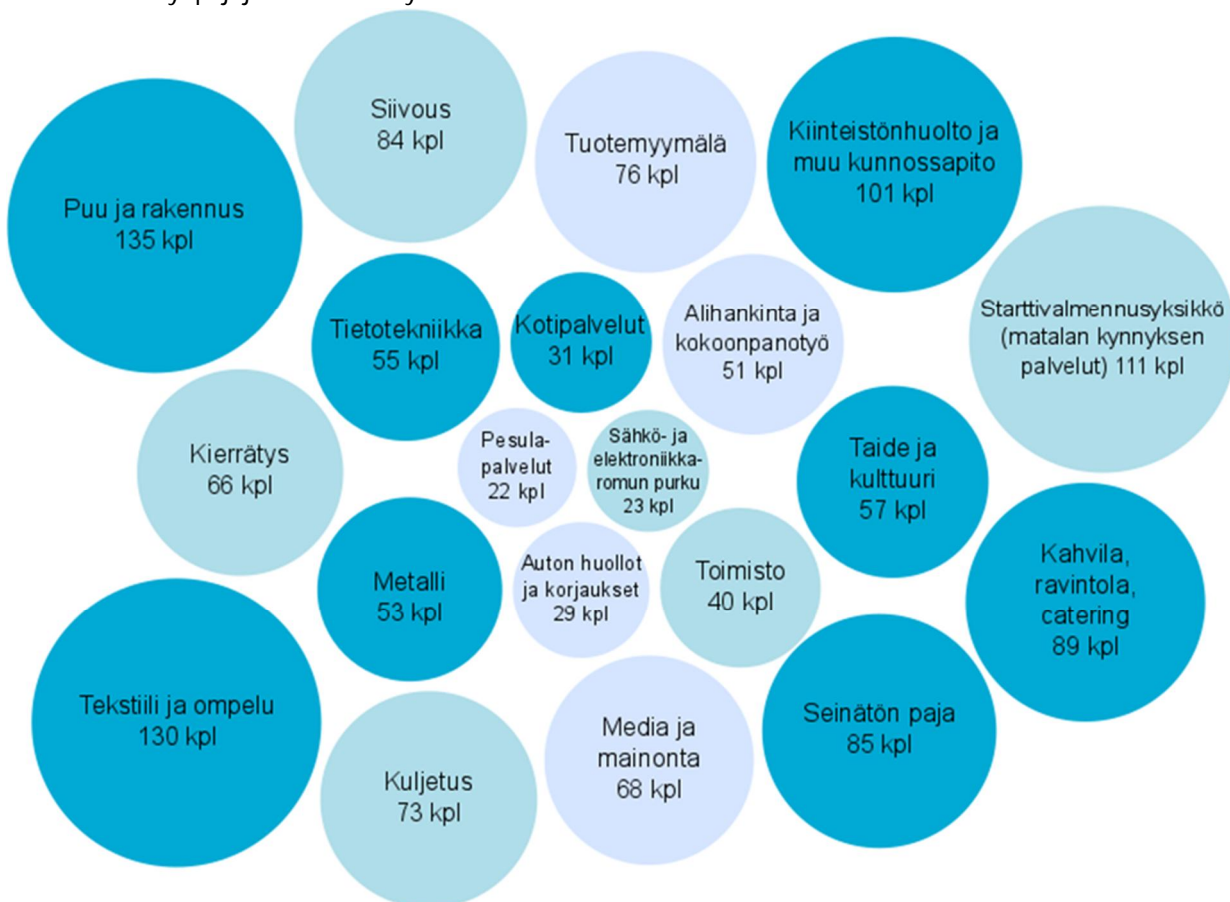

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen valmennusyksiköt

Työpajojen erilaisissa valmennusyksiköissä toteutetaan hyvin monen tyyppisiä eri toimialoille sijoituvia työtehtäviä. Vuonna 2018 yleisin valmennusyksikön toimiala oli puu- ja rakennusala. Siihen liittyviä yksiköitä oli 63 prosentilla työpajoista. Myös tekstiilipuoleen, kiinteistöhuoltoon ja siivouksen keskittyvät yksiköt olivat yleisiä. Reilusti puolella pajoista oli erillinen starttivalmennusyksikkö⁴ ja kolmanneksella pajoista seinätön pajan valmennusyksikön.⁵ Viime vuosina media- ja mainontavalmennusyksiköt ovat yleistyneet. Sen sijaan metalliyksiköt ovat vähentyneet. Muutamat työpajat ovat perustaneet sosiaali- ja terveystalouden valmennusyksiköitä.

Taulukko 12: Työpajojen valmennusyksiköt vuonna 2018*

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

⁴ Starttivalmennus on työpajoilla matalimman kynnyksen palvelua, jonka pääpino on valmentautujan työ- ja toimintakyvyn kartoituksessa ja arjenhallinnan tuessa. Lisätietoa: Hilpinen, Kari et.al. (2012): Startti parempaan elämään – starttivalmennuksen perusteet. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.

⁵ Seinätön valmennus on työpajatoiminnan muoto, jossa valmennus tapahtuu usein työpajaympäristön ulkopuolella, varsinaisessa työelämässä. Lisätietoa: Hurmerinta, Johanna (2017): Semmonen sateenvarjo sen kaiken yläpuolella. Seinätön työpajatoiminta nuorten valmentautujien kokemana Loviisassa. Opinnäytetyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu; Hedemäki, Outi (2013): Seinätön valmennus työpajalla. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.

Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut

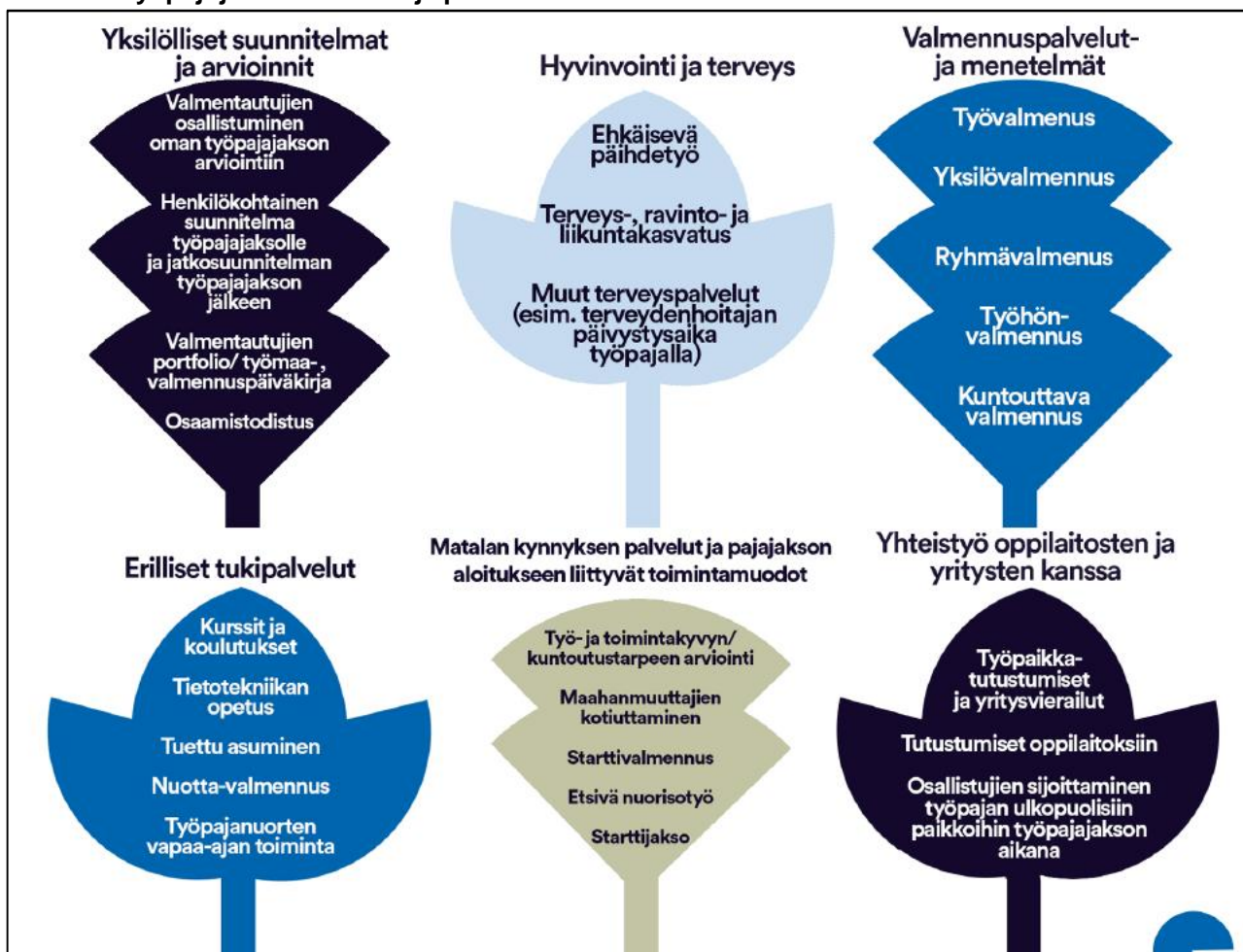
Vuonna 2018 lähes kaikki työpajat tarjosivat valmennuspalvelunaan yksilövalmennusta. Työvalmennusta tarjosi 87 prosenttia ja ryhmävalmennusta 85 prosenttia työpajoista.

Matalankynnyksen palveluista yleisin oli starttivalmennus, jota tarjosi noin 57 prosenttia työpajoista. Etsivän nuorisotyön palveluita oli tarjolla 39 prosentilla työpajoista. Vaikka työpajalla ei olisikaan omaa etsivän nuorisotyön palvelua, on yhteistyö etsivien kanssa usein hyvin tiivistä.

Työpajojen valmennusjaksoihin kuuluu olennaisesti yksilöllisen valmennussuunnitelman laatiminen ja siinä asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi. Lähes kaikki pajat ilmoittivat henkilökohtaisten suunnitelmien kuuluvan valmennusjaksoon. Noin 91 prosenttia työpajoista ilmoitti, että valmentautuja pääsee itse osallistumaan työpajajakson arviointiin. Avoimien vastausten perusteella valmentautujien keskeisimpiä väyliä vaikuttaa pajan toimintaan olivat mm. valmennusjakson lopussa toteutettavat palautekyselyt ja -keskustelut sekä joillakin pajoilla tasaisin väliajoin järjestettävät yhteispa-laverit tai nuorten omat projektit.

Vierailut oppilaitoksissa tai yrityksissä ovat myös osa työpajavalmennusta. Usein työpajat antavat mahdollisuuksia tutustua oppilaitoksiin sekä yrityksiin tai työpaikkoihin (90 %). 114 työpajaa tarjoaa seinätöntä valmennusta. Kasvava määrä työpajoista tarjoaa hyvinvointi- ja terveyspalveluja sekä vapaa-ajantoimintaa.

Kuva 18: Työpajojen menetelmät ja palvelut

Taulukko 13: Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut vuosina 2014–2018*

Palvelu / menetelmä	2014		2015		2016		2017		2018	
	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)
Vastauksen määrä	196	100 %	200	100 %	208	100 %	213	100 %	220	100 %
Valmennuspalvelut / Menetelmät										
Yksilövalmennus	187	95 %	195	98 %	196	94 %	211	99 %	217	99 %
Työvalmennus	177	90 %	177	89 %	180	87 %	190	89 %	192	87 %
Ryhmävalmennus	151	77 %	168	84 %	172	83 %	186	87 %	188	85 %
Työhönvalmennus	101	52 %	118	59 %	113	54 %	119	56 %	122	55 %
Kuntouttava valmennus	111	57 %	91	46 %	90	43 %	84	39 %	104	47 %
Työpajan matalan kynnyksen palvelut ja pajajakson aloitukseen liittyvät toimintamuodot										
Etsivä nuorisotyö	93	47 %	109	55 %	95	46 %	92	43 %	86	39 %
Työ- ja toimintakyvyn/kuntoutustarpeen arviointi	97	49 %	98	49 %	93	45 %	120	56 %	119	54 %
Starttivalmennus (matalan kynnyksen palveluna)	107	55 %	114	57 %	117	56 %	121	57 %	125	57 %
Starttijakso (kartoittava starttivalmennusta lyhempi pajan aloitusjakso)	77	39 %	64	32 %	60	29 %	63	30 %	61	28 %
Maahanmuuttajien kotouttaminen	25	13 %	25	13 %	33	16 %	33	15 %	24	11 %
Yksilölliset suunnitelmat ja arvioinnit										
Henkilökohtainen suunnitelma työpajajaksolle	189	96 %	196	98 %	199	96 %	210	99 %	215	98 %
Henkilökohtainen jatkosuunnitelma työpajajakson jälkeen	166	85 %	165	83 %	168	81 %	178	84 %	182	83 %
Valmentautujien osallistuminen oman työpajajakson arviointiin	168	86 %	181	91 %	182	88 %	193	91 %	200	91 %
Valmentautujien valmennuspäiväkirja/portfolio/ työmaapäiväkirja	69	35 %	89	45 %	89	43 %	92	43 %	103	47 %
Osaamistodistus ¹⁾	-	-	-	-	96	46 %	106	50 %	108	49 %
Yhteistyö oppilaitosten ja yritysten kanssa										
Työpaikatutustumiset ja yritysvierailut	166	85 %	176	88 %	182	88 %	195	92 %	199	90 %
Seinätön valmennus	83	42 %	92	46 %	90	43 %	115	54 %	114	52 %
Tutustumiset oppilaitoksiin	165	84 %	172	86 %	179	86 %	196	92 %	202	92 %
Osallistujien sijoittaminen työpajan ulkopuolisiin työpaikkoihin (työpajajakson aikana)	110	56 %	110	55 %	116	56 %	130	61 %	135	61 %
Hyvinvointi ja terveys										
Terveys- ravinto- ja liikuntakasvatus	164	84 %	177	89 %	186	89 %	199	93 %	198	90 %
Ehkäisevä päihdetyö	132	67 %	148	74 %	162	78 %	167	78 %	166	75 %
Muut terveystyöpalvelut (esim. terveystyöajan päivystysaika työpajalla)	72	37 %	75	38 %	76	37 %	94	44 %	99	45 %
Erilliset tukipalvelut										
Korttikurssit (esim. hygieniapassi, tulityökurssi, tieturva)	122	62 %	123	62 %	121	58 %	136	64 %	143	65 %
Tietotekniikan opetus	77	39 %	77	39 %	79	38 %	85	40 %	87	40 %
Muut erilliset kurssit ja koulutukset	90	46 %	86	43 %	75	36 %	92	43 %	87	40 %
Tuettu asuminen	23	12 %	17	9 %	14	7 %	24	11 %	24	11 %
Nuotta-valmennus	64	33 %	64	32 %	64	31 %	68	32 %	64	29 %
Työpajanuorten vapaa-ajantoiminta	39	20 %	48	24 %	54	26 %	68	32 %	66	30 %
muu	23	12 %	63	32 %	65	31 %	46	22 %	50	23 %

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

1) uusi 2016.

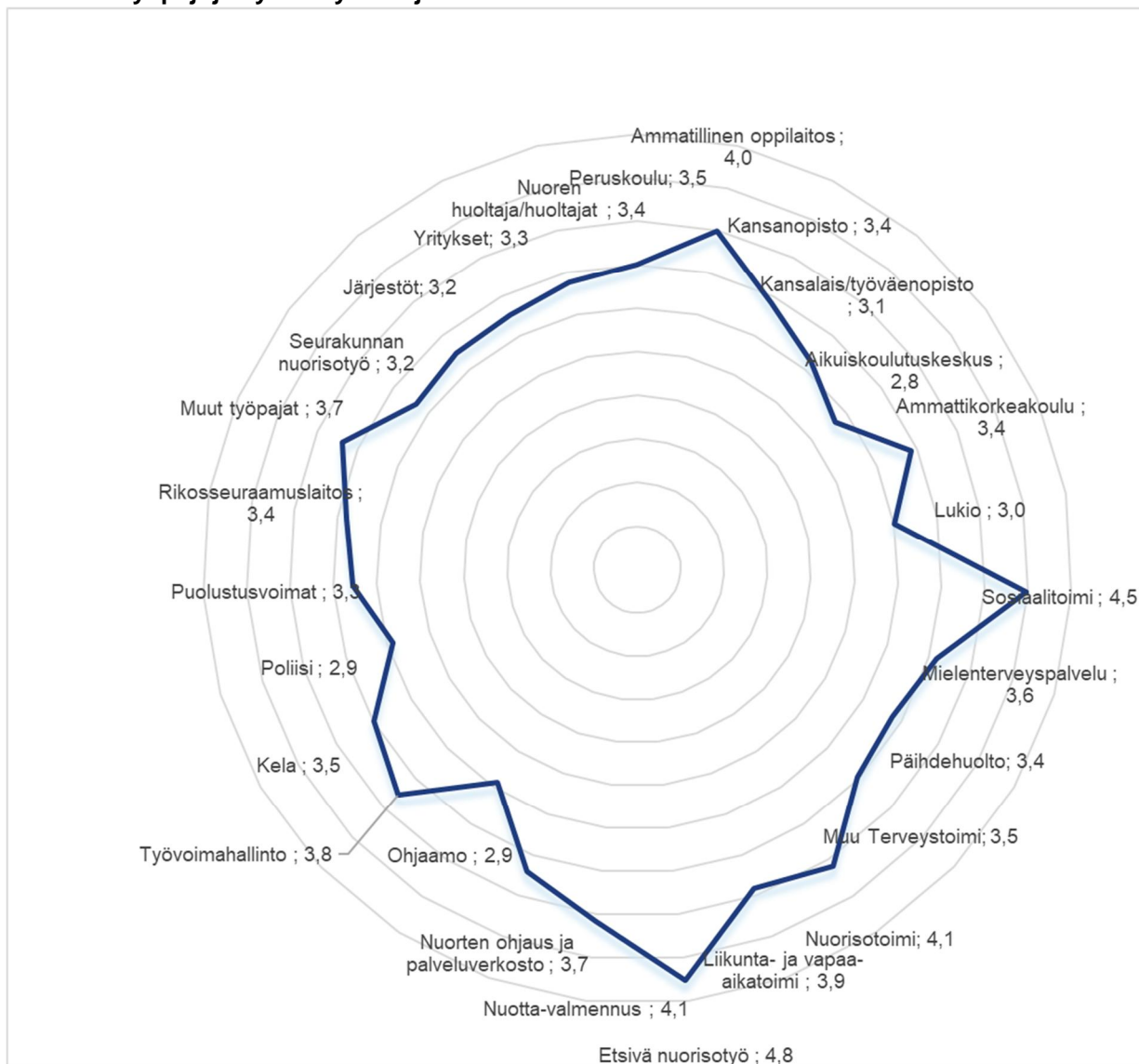
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen yhteistyö ja sen toimivuus

Työpajat työskentelevät useiden oppilaitosten, viranomaisorganisaatioiden ja muiden kumppaneiden kanssa. Työpajatoiminnan onnistuminen edellyttää vahvaa verkostoitumista, hyvää palvelujärjestelmän hallintaa ja hyödyntämistä asiakkaiden edun mukaisesti. Vastaajien mukaan yhteistyö sujuu tavallisesti kohtuullisen hyvin. Lähes kaikki työpajat ilmoittivat tekevänsä yhteistyötä työhallinnon, sosiaalitoimen, etsivän nuorisotyön, muiden työpajojen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Tiivistä yhteistyötä oli myös kunnan nuorisotoimen, mielenterveyspalveluiden, Kelan ja yritysten välillä. Vähiten yhteistyötä oli puolustusvoimien, lukion, seurakunnan nuorisotyön ja poliisin kanssa. Kuvassa 19 on eritelty työpajojen yhteistyöverkostoa ja sen toimivuutta vuonna 2018. Asteikolla 1–5 yhteistyön sujuvuuden (1 = välttävä; 5 = erinomainen) keskiarvo on 3,6.

Kuva 19: Työpajojen yhteistyön sujuvuus vuonna 2018*

*N= 220.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

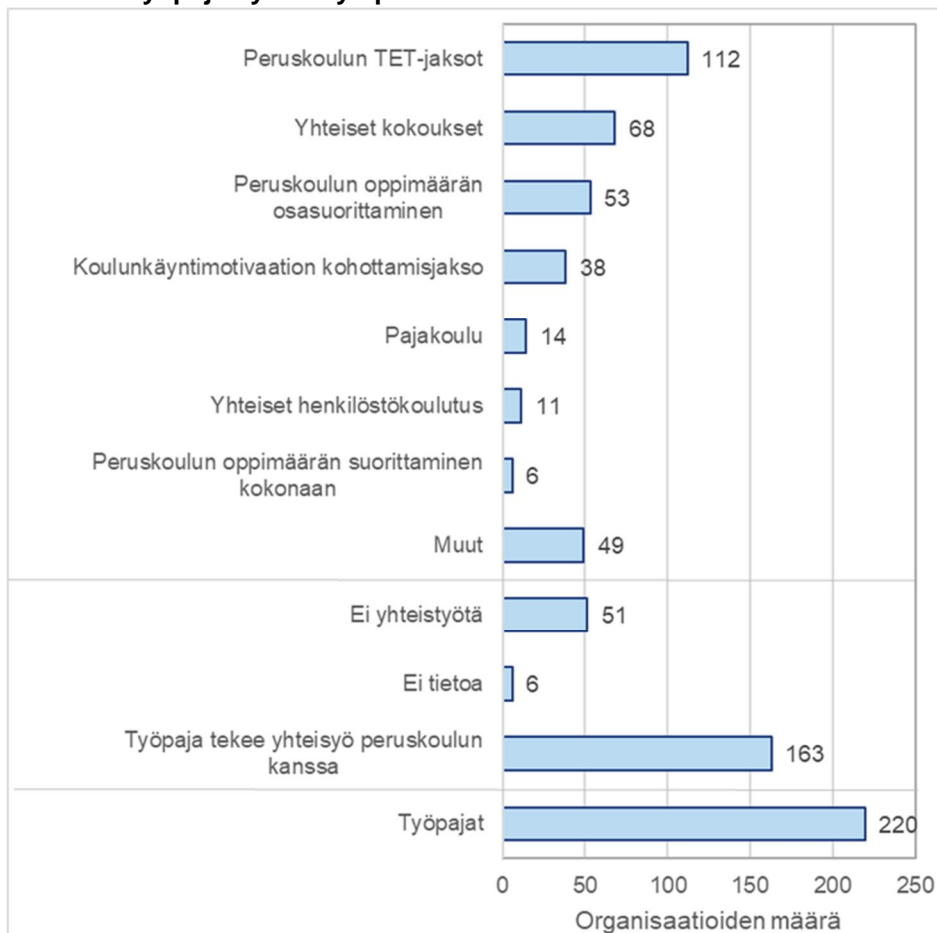
Paras yhteistyökumppani pajoille näyttää olevan etsivä nuorisotyö (4,8): yli 80 prosenttia vastaajista arvioi yhteistyön toimivan etsivän nuorisotyön kanssa erinomaisesti tai hyvin. Yhteistyö toimii hyvin myös kunnan nuorisotoimen (4,1) ja sosiaalitoimen (4,1) suuntaan. Osittain tämä selittyy sillä, että moni kunnallisista työpajoista sijoittuu juuri näiden yksiköiden alaisuuteen.

Työhallinnon ja työpajojen välisen yhteistyön heikentyminen on viime vuosina nostettu monesti esiin avoimissa vastauksissa. Kyselyn vastaajista kuitenkin n. 70 prosenttia arvioi yhteistyön sujuvan erinomaisesti tai hyvin.

Työpajat voivat sopia yhteistyöstä eri tahojen kanssa kirjallisella sopimuksella. Lähes 60 % työpajoista onkin tehnyt kirjallisen sopimuksen ainakin yhden yhteistyökumppanin kanssa. Yleisimmät sopimuskumppanit ovat ammatillinen oppilaitos (38 % työpajoista), sosiaalitoimi (28 % työpajoista) ja työhallinto (19 % työpajoista).

Yhteistyö peruskoulun kanssa muodostuu usein TET-jakson kautta. Lähes neljännes vastaajista ilmoitti, että yhtenä yhteistyömuotona on myös mahdollisuus peruskoulun oppimäärän osasuorittamiseen. Ammatillisten oppilaitosten kanssa yhteistyömuodot ovat myös moninaisia. Yleisin yhteistyömuoto on työpajanuorten tutustuminen oppilaitokseen ja työssäoppimisjaksot. Yli 42 prosenttia vastaajista ilmoitti, että työpajojen ja ammatillisen oppilaitoksen yhteistyö muotoillaan opinnollistamisen kautta. Työpatoiminnassa opinnollistamisella tarkoitetaan työelämälähtöistä valmennusta ja ohjausta, jonka tavoitteena on valmentautujan osaamisen lisääminen ja näkyväksi tekeminen eri koulutustasojen tutkintojen perusteiden mukaisesti. Kertynyt osaaminen tehdään näkyväksi erillisillä dokumenteilla tai suorittamalla tutkinto oppilaitokseen. Osaamisen tunnustamisella tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän toimenpidettä, jossa katsotaan aiemmin hankittu osaaminen tutkintovaatimusten mukaiseksi. Osaamisen tunnustamisen voi tehdä ainoastaan koulutuksen järjestäjä lainsäädännön määräämällä tavalla. Mikäli koulutuksen järjestäjä tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen, saa henkilö osaamistaan vastaavan tutkintotodistuksen tai -suorituksen. Osaamista voidaan tunnustaa myös osittain. Tällöin henkilön pitää hankkia ja osoittaa puuttuva osaaminen kunkin tutkinnon edellyttämällä tavalla.

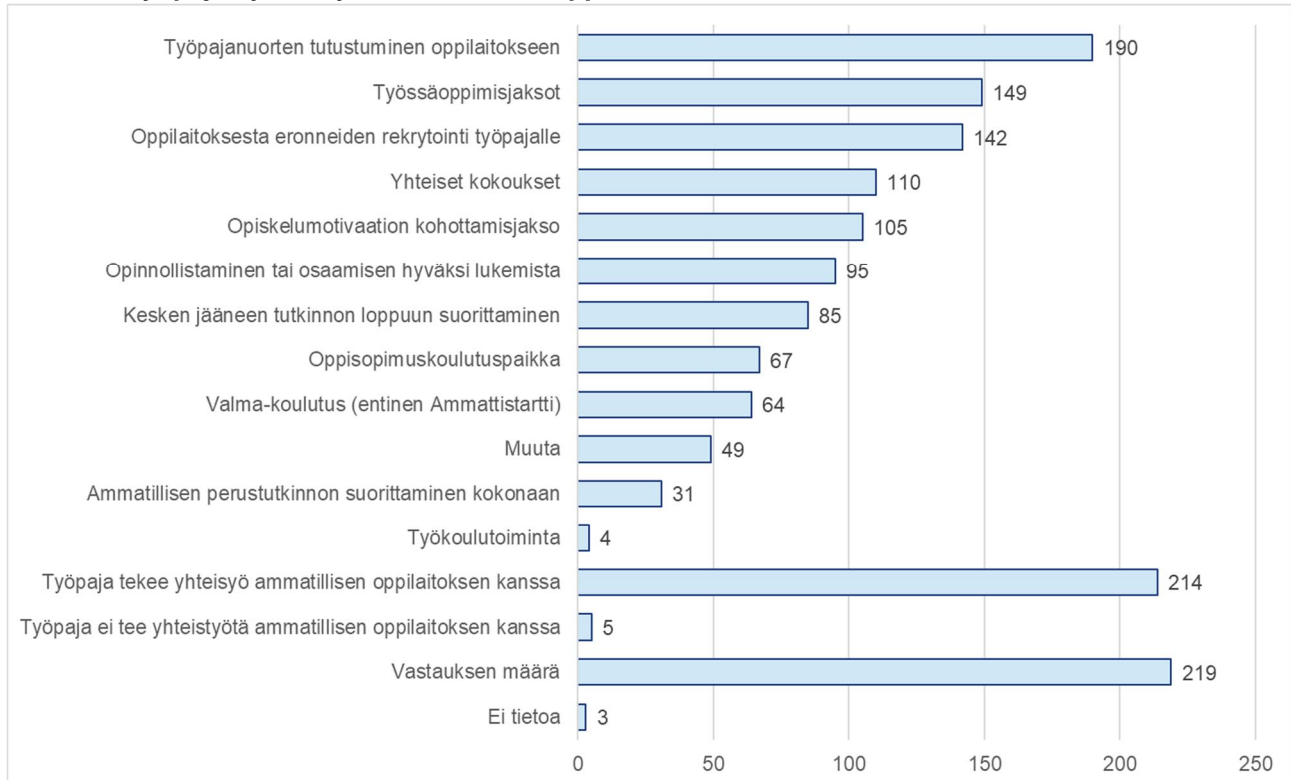
Kuva 20: Työpajan yhteistyö peruskoulun kanssa vuonna 2018*

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon; N=213.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 21: Työpajan yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa vuonna 2018*

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 22: Työpajojen yhteistyön kehittämistarpeita

Asiakasohjautuvuuden tehostaminen niin, että asiakas pääsee oikeaan palveluun oikeaan aikaan. Nykyisin suurin osa asiakkaista ohjautuu kuntouttavaan työtoimintaan.
Nuorten ohjautuminen työpajoille Ohjaamon kautta erittäin heikkoa.
Työvoimahallinnon kanssa selkeämmät toimintamallit
Enemmän yhteisiä tapahtumia.
Alihankinta-yhteistyön kehittäminen yritysten kanssa
Kaupungin sosiaalitoimen kanssa yhteistyön tiivistäminen olennaista, samoin kuin päihde- ja rikostaustaisille nuorille tarkoitettujen palvelujen kanssa.
Ohjautumisessa on vaihteluita kausittain ja erityisesti työntekijöiden vaihtuvuuden vuoksi esim. TE-hallinnossa.
Kelan sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden parempi saavutettavuus. Nuorten hoitokontaktien ja lääkitysten parempi seuranta terveystieteissä. Tietojen vaihdossa saattaa olla haasteita. Nuoren hoidon ja kuntoutuksen tarpeen arviointi jo ennen työpajalle sijoittumista. Yritysyhteistyö.
Etsivän nuorisotyön, työpajojen sekä Ohjaamoiden yhteistyön jatkuva kehittäminen
Työttömien terveystarkastusprosessi paremmaksi, nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminnan aktiivointi, yhteistyön aloittaminen päihdehuollon kanssa, yhdistys- ja yritysyhteistyön laajentaminen, työllisyyspalveluiden yhteistyön vahvistaminen
Sopimuksellisuus. Erityisesti sote kuntayhtymän kanssa, joka on aloittanut toimintansa vuoden alusta
Yhteydenpidon ja työntekijäverkoston tiivistäminen.
KELAn palveluiden parempi saatavuus.
Nuorten ohjautuvuuden eteen tulee edelleenkin tehdä entistä tiiviimpää yhteistyötä. Tukien muutokset (Kela yms.) ovat vaikuttaneet heikentävästi nuorten tulemistä eri tahojen luokse asiakasajoille. Pääsääntöisesti yhteistyö toimii hyvin.
Enemmän kaikkien yhteisiä kokouksia yhteisten asioiden eteenpäin viemiseksi. Jokaisen roolin selkeyttäminen ja palvelujen kuvaus. Kelan kanssa ei ole oikein mitään konkreettista yhteistyötä. Meitä hyödyttäisi tietää paremmin kelan palvelut, mitä kenellekin tarjota, että ei jää kukaan palvelujen ulkopuolelle murrosvaiheessa.
Yritysten kanssa mahdollisten työkokeilu/työpaikkojen kartoittamista.

Yhteistyö on valitettavasti siirtynyt enemmän ja enemmän netin tai puhelimen välityksellä hoidettavaksi. Henkilökohtaisia tapaamisia tässä enemmän kaipaillaan. Paikallistasolla tämä onneksi vielä onnistuu.
Kelan kanssa tiiviimpi yhteistyö ja yhteyshenkilön nimeäminen helpottaisi työpajan toimintaa. Muut yhteistyöverkostot toimivat tarvittavalla tasolla tällä hetkellä
Nuoret pääosin erityisnuoria, joilla neurologisia pulmia. Yhteistyö Kelan ja kuntoutustahojen kanssa olisi aikuisten nuorten kohdalla tarpeen. Monen Kelan kuntoutustoimet päättyneet, kun ammattikoulutus suoritettu, vaikka avoimille työmarkkinoille ei pääse.
Mahdollisimman nopeasti moniammatillisen ryhmän kokoaminen nuorelle ja hänen tarpeisiinsa.
Vanhempien/hoitajien kanssa tehtävä yhteistyö.
Yrityksien kanssa tulisi pyrkiä verkostoitumaan paremmin.
Verkostoituminen olisi tärkeää, välimatkat haastavat.
Työnantaja- ja yritys yhteistyön lisääminen.
Ohjaamon toiminnan integrointi nuorten asiakasreitteihin.
Muu yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.
Tietosuoja asettaa omat rajoituksensa. Tärkeää olisi tiedostaa, mitä kukin toimija voi asiakkaalle tarjota.
Päihdehuollon yhteistyö katkeilevaa ja asiakkaiden mielenterveyspalveluihin ohjaaminen haasteellista, huumetestausmahdollisuus tarvittaessa pitäisi saada käyntiin, asiakas jää yksin, kun jakso meillä päättyy, kun viranomaistahot odottavat omatoimista avun pyytämistä, eikä siihen voimavaroja löydy
Positiivisemmän kuvan luominen työpajasta ympäröivälle yhteisölle. Tämä parantaisi ja helpottaisi yhteistyötä useiden tahojen kanssa.
Yhteistyön tiivistäminen paikallisten yritysten kanssa, joka mahdollistaisi paremmin valmentautujien pääsemisen vapaille työmarkkinoille työpajakson jälkeen.
Yritysyhteistyö jatkopoluttamiseen.
Informaation liikkuminen ja yhteistyön päivitys.
Tiedonsiirto yhteistyökumppanien muutoksista, esim. TE-hallinnon muutokset
TE-palveluiden osalta erittäin huono ohjautuvuus sekä tietynlainen luottamuspuola
Edelleen Pajan näkyväksi tekeminen, yhteistyö mahdollisuuksien kartoittaminen. Yrityksille mahdollisuus alihankintatöiden tekemiselle. Edelleen sijoittamisen mahdollisuus palkkatuella yrityksille tiedoksi.
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa tehtävää yhteistyötä voisi entisestään tiivistää ja starttipajan näkökulmasta olisi myönteistä, jos mielenterveys- ja päihdepalvelut pystyivät jalkautumaan starttipajalle useammin.
Typ-tietojärjestelmän lisääminen. Yhteistyön lisääminen TE-toimiston kanssa.
Kuntakokeilun päätyttyä kaupungissa on ollut hieman haasteita asiakasohjauksessa ja asiakkaiden sopimusten tekemisessä kuntouttavan työtoiminnan osalta.
Yritysyhteistyön vahvistaminen edelleen
Olisi hyvä tietää yhteyshenkilöiden nimiä ja tuntea heidän edustamansa tahon tarjontaa, jotta voisimme saada muualta asiakkaita meille ja meiltä muualle, silloin kun se asiakkaan kannalta järkevää olisi.
Yhteistyö Kelan kanssa tulisi olla selkeämpää. Työpajassa on esimerkiksi nuoria, jotka ovat oikeutettuja nuorten kuntoutusrahaan. Olemme kuitenkin käytännössä huomanneet eriarvoisuutta siitä ketkä ovat oikeutettuja tukeen.
Kaupungin sekä yksityisen sektorin yhteistyö voisi olla laajempaa sekä avoimempaa
Valmistautuminen mahdollisesti toteutuvaan MAKU/SOTE -uudistukseen yhteistyössä TE -toimiston ja SOTE kuntayhtymän kanssa.
Nuorten tavoitettavuus TE-palvelujen kautta vaatii kehittämistä. Tavoitteena yhteistyön syventäminen.
Epävarmuus sote- ja maakuntauudistusten myötä on kiristänyt osaltaan aiempaa avoimuutta toimijoiden kesken. Toimijat ovat epävarmoja oman työn jatkuvuudesta, mikä tuo haastetta yhteiseen kehittämistyöhön.

Kuva 23: Työpajojen yhteistyön kehittämistarpeita oppilaitosten kanssa

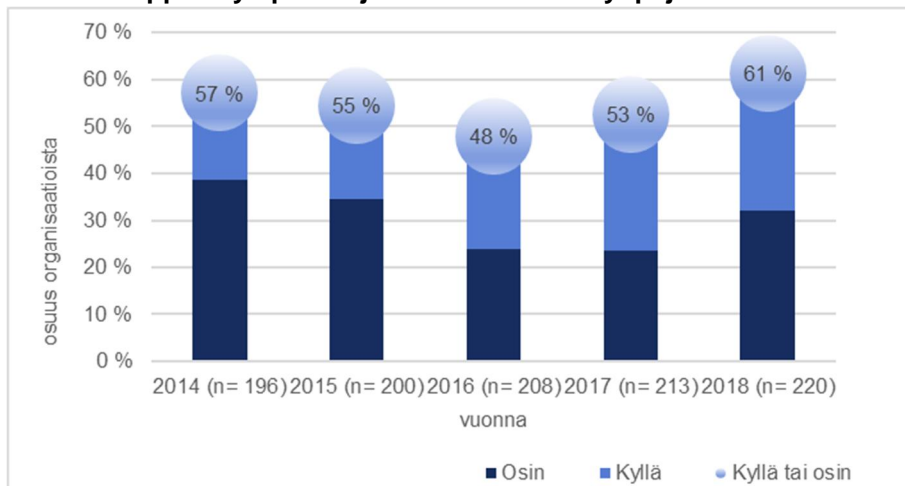
Saisi olla pajatoimijoille vaikka kerran vuodessa avoimet ovet ja yleistä infoa.
Osatutkintoja on aloitettu tekemään ja uusien tutkintojen osia uusien oppilaitosten kanssa olisi hyvä lähteä kehittämään eteenpäin. Olemme uusi toimija nuorten työpajan suhteen ja oppilaitosten opettajien olisi hyvä tulla tutustumaan myös meidän toimintaan. Nyt me olemme tehneet itse vierailuja eri oppilaitoksiin ja yhteistyö opojen kanssa on ollut tiivistä.
Valmisteilla alueellinen kirjallinen yhteistoiminta – ja kumppanuussopimus Ammattiopiston ja kunnan välille, joka koskee pudokastyötä ja pajan toimintaympäristöjen osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.
Oppilaitokset voisivat käyttää enemmän "miettimisjaksoja" pajalla sen sijaan, että oppilaita työnnetään epäonnistuneiden opintojen perään toisiin opintoihin ilman kykyä opiskella.
Pienen pajan toimiminen opinnollistamisessa on haastavaa. Tarvitaan tiiviimmät suhteet oppilaitoksiin. Tiedonkulun lisääminen.
Kenties parempi yhteistyö ammattioppilaitosten henkilöstön kanssa jälkiseurannan osalta, että tiedettäisiin paremmin, miten eteenpäin lähteneellä nuorella menee.
Valovalmennus / tutkinnon osien tekeminen pajalla.
Koulutuskokeiluja voisi tehdä
Peruskoulun kanssa yhteistyö voisi toimia ainakin siten, että pääsisimme kertomaan starttipajasta 9-luokkalaisille, jotta tämä vaihtoehto olisi tiedossa, mikäli jatko-opiskelupaikkaa ei jostain syystä saa.
Ammatillisten oppilaitosten kanssa pajalle motivointijaksolle ohjaaminen voisi olla toimiva idea
Työssäoppimisjaksoista tehtävät kirjalliset sopimukset ja mahdolliset koulutuskorvaukset
Voisimme kehittää oppilaitosten kanssa yhteistyömuotoja, joilla nuoret saisivat osia opinnoistaan suoritettua työpajalla. Yhteistyötä voisi kehittää myös korkeakoulujen kanssa, sillä työpajallemme ohjautuu paljon nuoria, joilla korkeakouluopinnot ovat keskeytyneet tai ovat vaarassa keskeytyä mielenterveysongelmien takia.
Osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen työpajalla liittyvien asioiden kehittäminen.
Ammatillisen koulutuksen kanssa yhteistyö sujuu erinomaisesti ja nuorilla sekä aikuisilla on mahdollisuus suorittaa tutkinnon osia työpajoilla. Lukioiden kanssa on vähiten yhteistyötä. Peruskoulun kanssa on ollut kuntakohtaisia yhteistyökokeiluita niiden nuorten osalta, joilla on peruskoulu jäänyt kesken. Ammattikorkeakoulun kanssa on tehty yhteistyössä erilaisia tapahtumia ja sisältöjä valmennuksiin. Muiden kuin ammatillisen koulutuksen kanssa kehittämistarpeita yhteistyössä on lähinnä yhteistyön tiivistämisessä muidenkin kuin etsivän nuorisotyön kanssa.
Yläkoulun kanssa on kehitteillä tiiviimpi yhteistyö JOPO-oppilaiden sijoittamisessa työpajalle, jota työpajan oppimisympäristön tunnistaminen tukee. Opinnollistamisen, oppimisympäristön tunnistamisen ja tunnustamisen myötä yhteistyö ammattioppilaitosten kanssa toivottavasti lisääntyy
Rahaliikenne. Oppilaitos ei ole valmis maksamaan pajapalveluista.
Hyvin alkaneen uuden VALO-valmennusmallin kehittäminen.
Sujuvammat polut nuorelle työpajalta oppilaitoksiin. Yhteistyön syventäminen 2. asteen ammatillisen koulutuksen kanssa.
Olemme mukana TPY:n opinnollistamishankkeessa. Tämän myötä toivottavasti pystymme ottamaan mukaan niitä nuoria, jotka haluavat säilyä koulun kirjoilla, mutta tulevat pajalle esimerkiksi hengähtämään koulusta ja rauhoittamaan opiskelupaineita.
Kehittämistarpeina ehkä sen tunnistaminen, että työpajoilla tehdään oikeaa työtä ja opitaan asioita
Pajan näkyväksi tekeminen oppilaitoksille jalkautumalla oppilaitoksiin. Opinnollistamisen markkinointi oppilaitoksiin.
Opettajat pitäisi saada tiiviimmin mukaan opinnollistamisessa.
Koulutusvaihto esim. korttikoulutusten järjestämisestä niin, että rahaa ei vaihdeta, vaan osaamista (win-win).
Tällä hetkellä olemme erittäin tyytyväisiä oppilaitosyhteistyöhön. Koemme hyvänä linjana sen, että pajalaisilla on mahdollisuus suorittaa opintoja työpajalla, josta saa oikeita tutkintosuorituksia ja opintopisteitä. Tämä auttaa mm. opiskelupaikan saamisessa ja auttaa pääsemään opintoihin kiinni sekä vahvistamaan opiskelukykyä. Työpajalla kokoontuvat opintopiirit säännöllisesti.
Toisen asteen oppilaitoksen kanssa voitaisiin perustaa erillisiä ryhmiä niille, joilla opinnot eivät suju (sopimus-suhde). Tarvetta on, mutta rahoitusta ei ole järjestynyt, vaatisi paljon ohjaajaresurssia pajalta.
Vuoden kehittämiskohde opinnollistaminen on selkeä kehittämistarve
Haasteena pitkät välimatkat ja pienet asiakasmäärät. Tiedon saannissa ja jakamisessa haasteet, että sitä tekee tasapuolisesti.

Oppimisympäristöjen tunnistaminen työpajoilla

Työpajatoiminnassa toteutetaan varhaisen puuttumisen ja yhteisöllisyyden periaatteita, sovelletaan oppimisen ja motivoimisen menetelmiä sekä tarjotaan mahdollisuus ohjattuun, tuettuun ja räätälöityyn polkuun koulutukseen ja sen loppuun suorittamiseen. Työpaja toimii oppimisympäristönä toimintaan osallistuville. Oppiminen voi olla joko virallisen ja epävirallisen opetuksen seurausta tai arkioppimista.

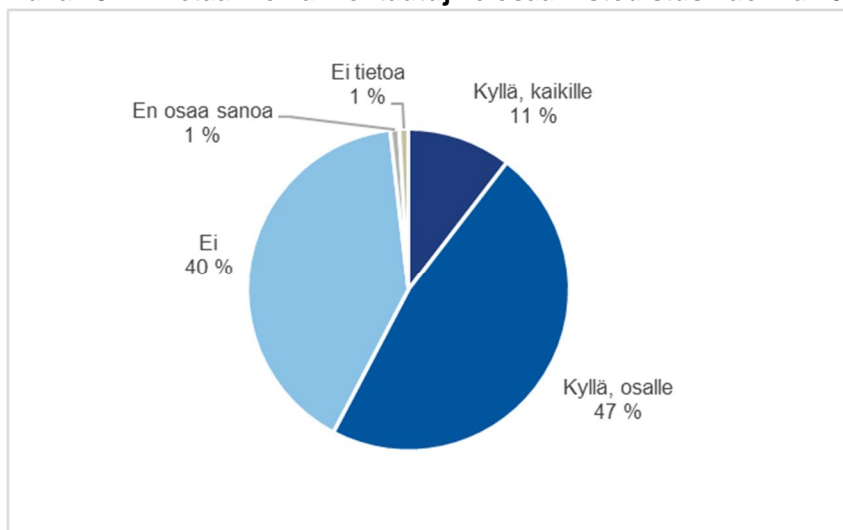
Työpajan oppimisympäristön tunnistamisella tarkoitetaan työpajan työtehtävien vertaamista ammatillisten tutkintojen perusteisiin ja niiden pohjalta laadittavaa oppimisympäristön tunnistamisraporttia. Oppimisympäristö tarkoittaa fyysistä, psyykkisistä ja sosiaalisista tekijöistä koostuvaa ympäristöä, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Noin puolet työpajoista on tunnistanut oppimisympäristön (53 %). Yli puolet työpajoista antaa valmentautujille osaamistodistukset. Työpajat käyttävät eniten omia tai oppilaitosten osaamistodistusmalleja, mutta käytössä on myös TPY:n taulukkopohjainen ⁶ sekä muiden kehittämä malli.

Kuva 24: Oppimisympäristöjen tunnistaminen työpajoilla vuosina 2014–2018

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 25: Annetaanko valmentautujille osaamistodistus vuonna 2018?

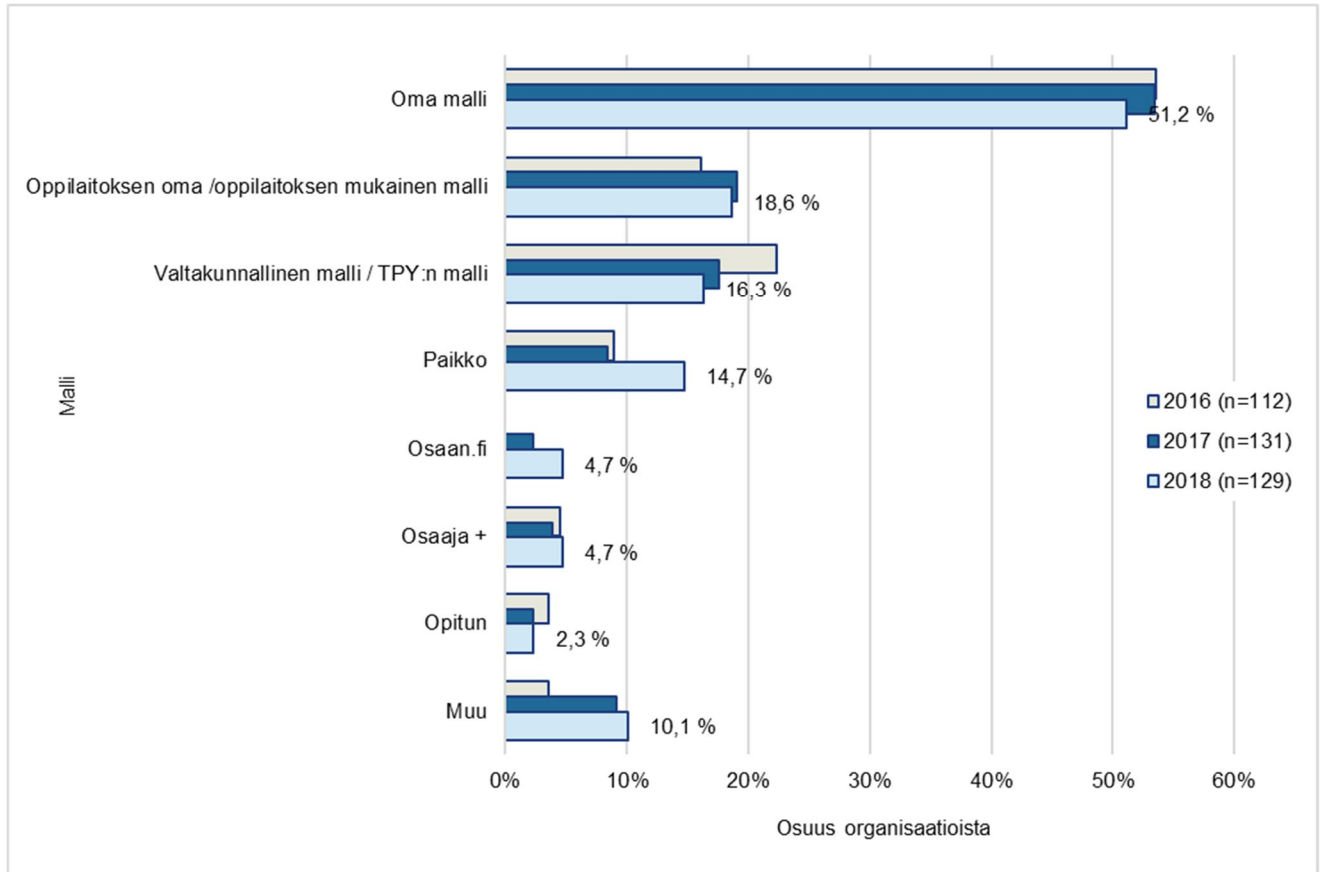

n=220

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

⁶ Lisätietoa: <https://www.tpy.fi/aineistot/lomakkeet/osaamisen-tunnistaminen/>

Kuva 26: Minkäläisen osaamistodistuksen annatte?*

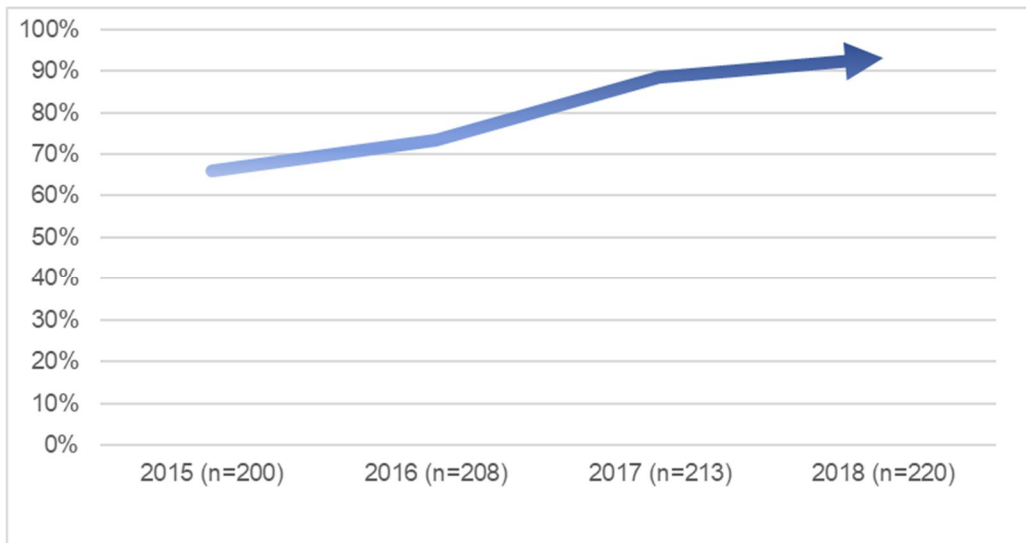
* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautujien vaikuttamismahdollisuudet valmennukseen

Valmentautajat osallistuvat itse työpajajakson tavoitteiden asettamiseen ja valmennussuunnitelman laatimiseen. Valmentautumisjakson aikana tavoitteiden saavuttamista ja pajatoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Työpaja raportoi toteutuneet pajatoimenpiteet ja tulokset valmentautujalle ja palvelun tilaajalle.

Kyselyyn osallistuneiden vastaajien mukaan lähes kaikki valmentautajat voivat vaikuttaa työpajan jokapäiväiseen toimintaan joko säännöllisesti (83 %) tai satunnaisesti (20 %). Valmentautajat voivat vaikuttaa toimintasuunnitelmaan, työpajan strategiaan tai osallistua työpajan ohjausryhmään. Muutamalla pajalla oli myös käytössä ns. pajaparlamentti, jonka kautta voi vaikuttaa toiminnan suunnitteluun esim. tutustumiskäynteihin, ruokalistan suunnitteluun ja pajatöiden suunnitteluun. Työpajat edistävät monipuolisesti nuorten kykyä toimia yhteiskunnassa.

Taulukko 14: NUORET valmentautujat voivat säännöllisesti vaikuttaa jokapäiväiseen toimintaan ja toiminnan sisältöön

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 27: Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia?*

Pajojen sisältöä ja toimintatapoja viedään entistä enemmän siihen suuntaan, että nuoret pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun. Nuoria kasvatetaan olemaan rohkeasti mukana itseä koskevien asioiden suunnittelussa ja hoitamisessa.
Säännölliset pajakokoukset kaikille. Kannustettu osallistumaan kunnan nuorisovaltuustoon ja yhteistyö heidän kanssaan esim. tapahtumien järjestämisessä. Pajalaiset valitsevat keskuudestaan myös edustajan nuorten työpajan ohjausryhmään.
Työpajan arjessa nuoret ovat itse suunnittelemassa toimintoja. Kinoyksikössä nuoret suunnittelevat ja toteuttavat elokuvateatterin ohjelmistoa ja teemaan liittyviä tapahtumia. Pajalla jokainen nuori suorittaa oman tasoisiansa tehtäviä ja tulee osaksi suurta kokonaisuutta esimerkiksi tapahtumissa.
Nuorten työpajatoimintamme edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia kehittämällä nuoren itsetuntoa, motivaatiota, oma-aloitteisuutta, toimintakykyä ja rohkeutta ilmaista itseään. Toiminnan painopiste on työn kautta tapahtuvassa valmennuksessa, johon sisältyy ratkaisukeskeisiä kuntoutuksellisia elementtejä esim. arjenhallintataitoja ja kouluttautumisvalmiuksia tukevaa toimintaa. Palvelu tukee nuoren luovaa toimintaa ja tarjoaa mahdollisuuden vertaistukeen ja avoimeen vuorovaikutukseen, jossa nuorta arvostetaan sekä yksilönä että osana yhteisöä. Työpajatoiminnassa nuori kokee onnistumisen elämyksiä, mikä vahvistaa nuoren uskoa omaan kykyihinkin ja mahdollisuuksiin.
Nuoria kannustetaan tuomaan esille ja toteuttamaan omia ideoita työpajatuotannossa. Kannustetaan työpajajakson aikana työpajatoimintaa koskevien kehittämisehdotusten ja palautteen antamiseen. Nuorilta kerätään aina viimeistään valmennusjakson päättyessä kirjallinen palaute. Nuoria kannustetaan myös aktiivisuuteen ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen erilaisin tutustumiskäynnein ja teemainfoin.
Viikoittaiset yhteiset henkilökuntainfot, palautelaatikko, palautekysely
Jokapäiväisessä toiminnassa vuorovaikutteisesti keskustellen, nuoria tuetaan osallistumaan pajan toiminnan suunnitteluun, mm. erilaiset tapahtumat. Myös oman työn suunnitteluun sekä oman polun suunnitteluun kouluttautumisesta työnhakuun.
Nuoren pajajakson perustana on aina nuoren oma tarve ja tavoitteet, joille pajajakson tehtävät ja jatko-suunnitelmat rakennetaan yhdessä nuoren kanssa. Pajalla on pajan yhteinen palaveri "Pajaporinat" 2 krt/kk ja pajalaisille tehdään 2 krt/v pajakysely. Molemmista pajalaiset voivat kertoa mielipiteensä ja ideansa pajan toiminnan sisällöksi. Lisäksi kunnassa järjestettyyn nuorten kuulemiseen pajanuoret kokoavat omat kysymyksensä kuntapäätäjille.
Työpajan valmentautujien ohjausryhmä kokoontuu 2 krt kuukaudessa. Valmentautujat pääsevät tekemään kehittämisehdotuksia työpajatoiminnan sisältöön ja suunnittelemaan erilaisia teemapäiviä.

Työpajalla yhden jäsenen kiintiö nuorisovaltuustossa.
Nuoria on valistettu, opastettu ja tuettu käyttämään kaupungin maksuttomia harrastuspalveluita. Nuoria innostetaan osallistumaan fyysisen kunnon lisäämiseksi liikuntaan pelaamalla esimerkiksi sählyä, pingistä, biljardia, sulkapalloa, koripalloa, mölkkyä, frisbeegolfia ja käydään kuntosalilla sekä keilaamassa. Nuorilla on mahdollisuus opetella askartelua ja muita kädentaitoja. Nuoret saavat opastusta myös ruoanlaittoon ja siivoukseen. Kaikilla nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa mm. mihin tehdään retkiä, viime kesän retki suunniteltuihin eläinpuistoon. Nuoret kulkevat monta kertaa viikossa liikuntahallilla sekä käyvät ajoittain kirjastolla. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa pajan viikko-ohjelmaan. Pajoilla tehdään harjoituksia liittyen: vuorokausirytmien, arjenhallintaan ja talouden hallintaan liittyviä tehtäviä sekä lisätään hyvinvointia. Nuoret saavat tietoa siitä, miten ja missä voi vaikuttaa omiin asioihin. Toiminnan ydin on yhteenkuuluvuuden vahvistaminen. Valmiuksien parantua siirrytään työpajoille lisäämään taitoja ja varmistetaan työelämävalmiudet.
Työpajanuoria kannustetaan puhumaan, ja keskustelemaan kaikista asioista. Nuoria neuvotaan, miten yhteiskunta toimii, ja miten voi vaikuttaa omaan elämäntilanteeseen ja yhteiskuntaan yleisemminkin. Pajalla toimii myös nuorten raati, joka pohtii työpaja-arjessa esiin tulevia kysymyksiä.
Nuoret ovat kaikessa heitä koskevissa suunnittelussa ja toiminnan kehittämisessä sekä ideoinnissa ja toteutuksessa mukana. Toimintaa kehitetään ja muokataan aina tilanteen mukaan tarvelähtöisesti. Näin nuoret saavat myös kokemuksen, miten toimintaa voidaan kehittää ja miten mm. palveluverkosto, yhteistyöverkosto toimii. Pajajaksolla vahvistetaan nuoren oman elämän vahvuuksia, osaamista, tavoitteita ja sitä kautta oman elämän hallintaa. On erittäin tärkeää, että nuoren tuki on juuri sitä mitä henkilö itse tarvitsee. Työpajatoiminta tehdä moniammatillisessa yhteistyössä
Olemme mukana monessa alueellisessa yhteistyöryhmässä. Valmentajamme ottavat usein mukaan lukkaimia nuoria seminaareihin ja yhteistyöpalaveriin, jotta nuorten ääni kuuluu paremmin ja nuorilla olisi mahdollisuus vaikuttaa. Usein olemme ainoita, jotka nuoria mukanaan rahtaa ja monet ammatilliset näkökohdat ""asiakkaiden"" läsnäolosta, vaikka monesti juuri heidän äänensä on tärkeä näissä seminaareissa ja yhteistyöverkostoissa. Lisäksi aktiivisesti haemme tilaisuuksia ja mahdollisuuksia vaikuttaa nuorten kanssa nuorten elinoloihin ja palveluihin. Aikoinaan olimme aktiivisesti nuorten ryhmällä mukana Marttojen Arki sujuvaksi -hankkeessa, ja mm. nuoren piirustukset pääsivät valtakunnallisten mainosten kuvituksiin. Tällä hetkellä olemme mukana Kelan NUOTTI-valmennuksen ja kelan matalan kynnyksen palveluiden kehittämisessä mukana nuorten reaktioryhmällä joka mm. pyrkii tuottamaan Nuotti-valmennukselle videon. Toki tuemme ja rohkaisemme nuoria vaikuttamaan valmennuksessa.

* Valitut vastaukset.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Kuva 28: Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa? *

Osalla nuorista on jo pajalle tullessaan erinomaiset edellytykset toimia yhteiskunnan jäsenenä. Heidän kohdallaan vain varmistetaan siitä, että edellytykset säilyvät ja pajalta lähdettäessä nuorella on selkeä suunnitelma ja "ulkopuolelle" tippumisen riski on mahdollisimman pieni. Vaikeammassa elämäntilanteessa olevien nuorten kohdalla kaikki lähtee tässäkin kohtaa elämänhallinnan kohentamisesta ja sitä kautta luotuna mahdollisuuksina kiinnittyä yhteiskuntaan.
Nuorille järjestetään valmennusta elämänhallintaan liittyvien taitojen hankkimiseksi, nuoret osallistetaan suunnittelemaan pajapäivien sisältöä ja omien henkilökohtaisten tavoitteiden asettamista ja niiden saavuttamista
Valmennustoiminnassa tuetaan nuorten yhteiskunnallista aktiivisuutta esim. rohkaisemalla nuoria osallistumaan työpajan järjestämiin yhteiskunnallista osallisuutta lisääviin tapahtumiin ja aktiviteetteihin.
Työpaja antaa nuorille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa tasavertaisena yhteiskunnan jäsenenä erilaisissa sosiaalisissa ja yhteiskunnallisissa verkostoissa.
Pajalla on yhteisesti sovitut säännöt, joiden noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä seuraamuksista keskustellaan. Työpajan säännöissä pyritään huomioimaan myös työelämän pelisäännöt ja opetellaan sopeutumaan niihin
Työpajatoiminta tarjoaa nuorille turvallisen, tutun työympäristön ja riittävän pitkän jakson, jonka aikana työelämän pelisäännöt, oikeudet ja velvoitteet tulevat tutuiksi. Nuorten omaa osaamista ja kehitystä tuodaan esiin ja vahvistetaan. Työpajatoiminta edesauttaa sosiaalista vahvistumista ja tekee näkyväksi nuoren

oman roolin yhteiskunnan jäsenenä. Nuorelle tulee tutuksi oman kunnan palvelut sekä muut mahdollisuudet elämässä yksilövalmennuksessa käytyjen keskustelujen kautta. Tarjoamme nuorille mahdollisuuksia lähteä vapaaehtoisjaksolle ESC: n kautta sekä annamme tietoa opiskelusta ja työskentelystä ulkomailla.
Keskustelut yhteiskunnallisista asioista pajalla lisäävät tietoisuutta vaikuttamismahdollisuuksista. Erilaiset teemat esim. itsenäistymisestä ja sen tuomista tarpeista ihan konkreettisella tasolla.
Toiminnassa harjoitetaan arjen taitoja, esim. säännöllistä päivärytmiä sekä lisätään valmiuksia kohti koulutusta ja työtä. Koulutus- ja työpolkuja räätälöidään yksilöllisesti yksilön vahvuuksia ja omia tavoitteita kunnioittaen. Toiminta kehittää nuorten itsenäistä pärjäämistä yhteiskunnassa.
Nuoret saavat pajalla oppeja ja tietoja siitä, miten he voivat osallistua yhteiskunnan eri toimintoihin, mitä palveluja heillä on käytössä, mitä mahdollisuuksia vaikuttaa ja miten.
Pajalla työskentelee elämänhallinnan ohjaaja, jonka tehtäviin kuuluu nuorten arjenhallinnan tukeminen. Työpajajakson aikana nuoria tuetaan ja nuorella on mahdollisuus vaikuttaa työtehtäviinsä pajalla.
Tärkeää on luoda nuorille uskoa siihen, että he ovat osa yhteiskuntaa. Tätä työtä tehdään niin asumisen, opiskelun kuin työnkin suuntaan. Samoin tuemme nuoria vapaa-ajantoimintaan ja verkostojen muodostamiseen
Nuorta kannustetaan ja tuetaan yksilöllisesti. Nuori etenee työpajalta opintoihin tai työelämään ja siten pääsee yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi.
Tavoitteena on nuorisolain 13 §:n mukaisesti antaa valmiudet hakeutua koulutukseen, työelämään tai muihin palveluihin, minkä saavuttamiseksi autetaan nuorta kokonaisvaltaisesti eteenpäin. Kartoitetaan osaaminen, vahvuudet ja koulutus/työelämävalmiudet sekä laaditaan valmennussuunnitelma henkilökohtaisilla tavoitteilla. Toiminta on strukturoitua, jossa on määritelty pajapäivän pituus, läsnäolopäivät ja paja toimii työelämän pelisäännöillä, joita harjoitellaan.
Työpajatoiminnan avulla kannustetaan nuoria ottamaan vastuuta tulevaisuuden Suomesta. Antamalla esimerkkiä ja rohkaisemalla nuoria vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin.
Paljon keskustelua työpajan väen kanssa sekä esim. kansanedustajien vierailut, jolloin nuoret ovat saaneet suoraan niille televisiosta tutuille kertoa mielipiteensä ja haasteistaan. Myös yrittäjävierailut sekä laajasti eri ammattialojen edustajien vierailut ovat uskoaksemme lisänneet tietoisuutta yhteiskunnan erilaisista rakenteista. Maahanmuuttajien tilanteesta keskustelut.
Nuoria ohjataan käyttämään peruspalveluita, minkä lisäksi vertaistoiminnan mahdollisuudet otetaan myös mukaan.
Nuori oppii/saa mahdollisuuden toimia osana yhteiskuntaa. Häntä kuullaan ja hänen kanssaan tehdään suunnitelmia ja edetään niitä kohti.
Nuorille annetaan eväitä ja virikkeitä jatkopoluille joko työelämään tai jatko-opiskeluihin. Syrjäytymisen ehkäisy, aktivointi ja elämänhallinnan parantaminen ovat keskiössä.
Työpaja pitää säännöllisesti kokouksia, joissa mietitään yhdessä mihin asioihin nuoret haluaisivat osallistua, kokouksissa keskustellaan nuorten tarpeista ja mietitään niihin käytännön ratkaisuja.

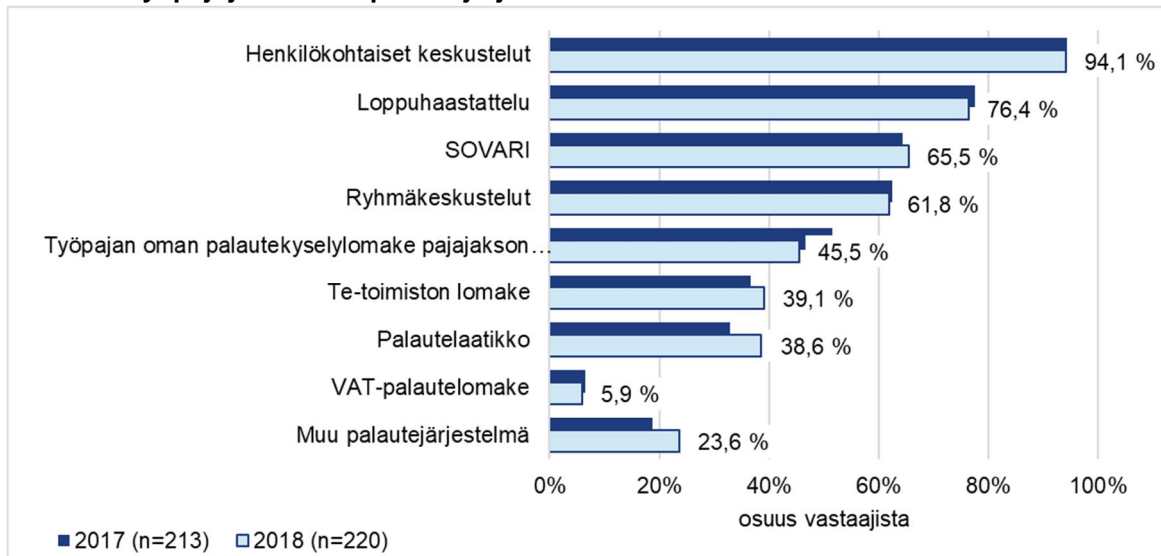
* Valitut vastaukset.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen asiakaspalautejärjestelmät

Työpajoilla on käytössä erilaisia palautejärjestelmiä. Melkein kaikilla työpajoilla valmentautujat saattoivat antaa palautetta henkilökohtaisten keskustelujen aikana. Lisäksi loppuhaastattelujen pitäminen oli varsin yleistä. Sosiaalisen vahvistumisen mittari (sovari) on käytössä 66 prosentilla työpajoista. Sovarin tarkoituksena on mitata ja tuoda esille annetun palvelun laatua ja sosiaalisesti vahvistavaa vaikutusta. Mittari käsittää sosiaalisen vahvistumisen viisi osa-aluetta, joita ovat itsetuntemus ja -luottamus, sosiaaliset taidot, arjen hallinta, opiskelu- ja työelämävalmiudet sekä elämänhallinta ja tavoitteellisuus. Sovari-mittari on kehitetty TPY:ssä OKM:n rahoituksella.⁷

Kuva 29: Työpajojen asiakaspalautejärjestelmiä

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajatoiminnan asiakastieto- / tilastointijärjestelmät

Työpajatoiminnan tuottajalla on oltava asiakashallintajärjestelmä. Asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmä on 97 % työpajoista. Useimmilla (77,5 %) on käytössään PAR-järjestelmä. PAR-järjestelmä on työkalu työpajatoiminnan tilastointiin, asiakasseurantaan ja raportointiin. PAR-järjestelmä on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana hankkeena ja järjestelmä on käyttäjälle maksuton. Nykyisin aluehallintovirastojen ylläpitämän PAR-järjestelmän avulla organisaatiot voivat lähettää osan vastauksista vuosittaiseen valtakunnalliseen työpajatoiminta-kyselyyn automaattisesti, mikä helpottaa vastaamista ja vähentää siihen käytettävää aikaa. Kasvava määrä työpajoista on liittänyt oman paikallisen ohjelmansa PAR-järjestelmään ja ovat näin mukana tiedonsiirtoprosessissa.

Taulukko 15: Onko työpajallanne käytössä jokin asiakashallinta-/tilastointijärjestelmä?

Vastaus	2014		2015		2016		2017	
	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus
Kyllä, PARty	118	60,2 %	146	73,0 %	155	74,5 %	165	77,5 %
Kyllä, oma paikallinen ohjelma, mikä on linkitetty PARtyyn	3	1,5 %	5	2,5 %	16	7,7 %	15	7,0 %
Kyllä, joku muu	48	24,5 %	33	16,5 %	19	9,1 %	26	12,2 %
Ei, mutta suunnitteilla	16	8,2 %	8	4,0 %	7	3,4 %	6	2,8 %
Ei käytössä	10	5,1 %	6	3,0 %	6	2,9 %	1	0,5 %
En osaa sanoa	1	0,5 %	2	1,0 %	1	0,5 %	-	-
Ei tietoa	-	-	-	-	4	1,9 %	-	-
Yhteensä	196	100 %	200	100 %	208	100 %	213	100 %

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

⁷ Lisätietoa: <https://www.tpy.fi/kehittaminen/laadullinen-mittaristo/>

Työpajatoiminnan rahoitus

Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista. Se muodostuu kuntien rahoituksesta, valtionavustuksista, muista julkisista rahoituksista ja avustuksista (STEA, ESR) sekä työpajatoiminnan tuote- ja valmennuspalvelujen myyntituloista. Työpajatoiminnan rahoitukseen käytettiin vuonna 2018 yhteensä lähes 106 milj. euroa. Valtion rahoitus on kasvanut viimeisinä vuosina hieman.

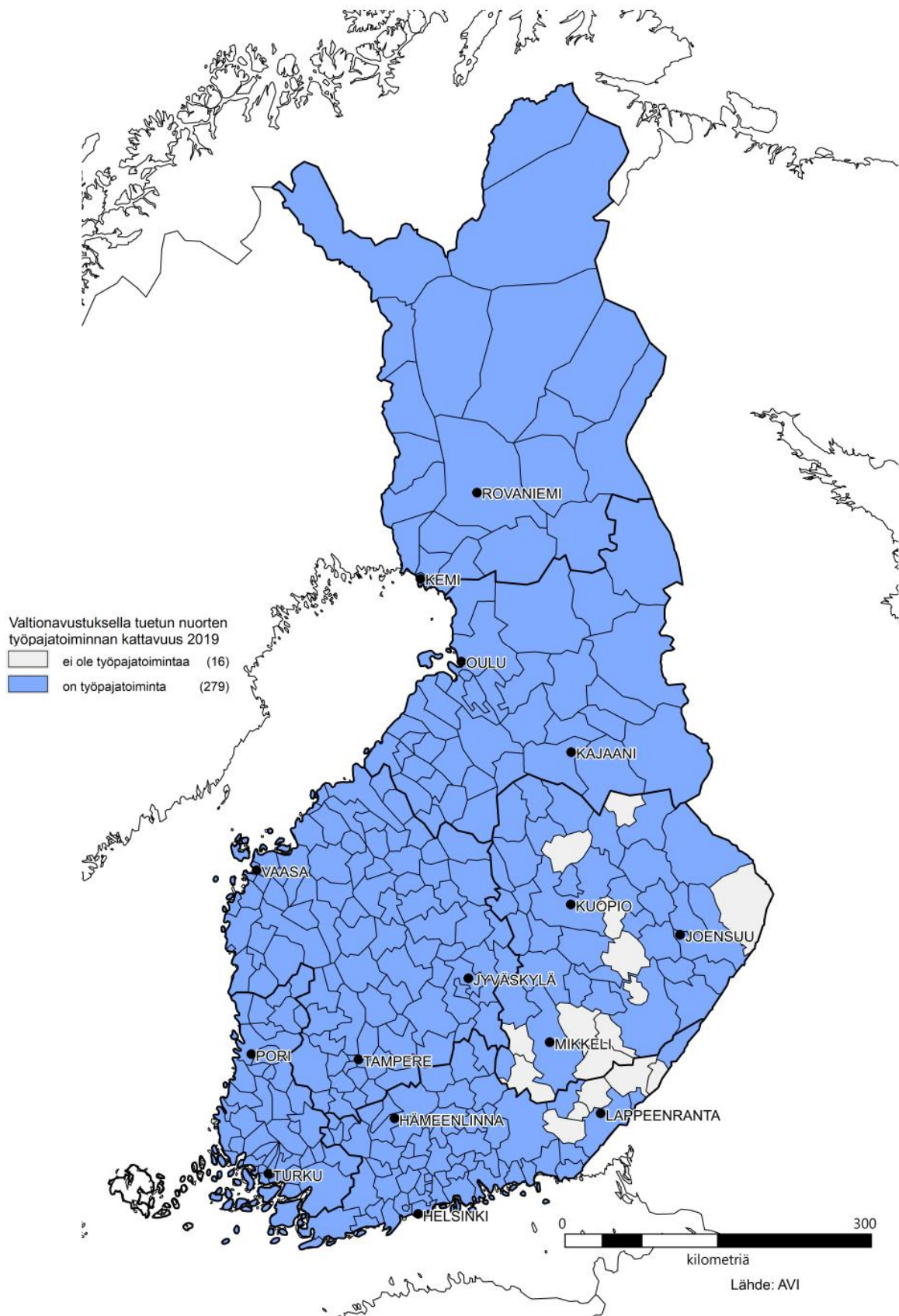
Taulukko 16: Työpajatoiminnan rahoitus vuosina 2016–2018*:

Rahoitusmuoto	2016		2017		2018	
	Euroa	%	Euroa	%	Euroa	%
Hallinnoijan rahoitus (sis. esim. kunnan rahoitus)	49 237 494	45,3 %	50 552 431	46,4 %	55 290 392	50,9 %
AVI (OKM) valtakunnallinen nuorten työpajatoiminta-avustus	12 510 996	11,5 %	13 574 328	12,5 %	13 929 384	12,8 %
AVI (OKM) valtakunnallinen avustus etsivää nuorisotyöhön	2 876 476	2,6 %	942 097	0,9 %	901 097	0,8 %
AVI muu rahoitus	153 482	0,1 %	248 791	0,2 %	106 995	0,1 %
ELY rahoitus	2 212 616	2,0 %	1 770 659	1,6 %	1 824 853	1,7 %
Palkkatuki (työntekijöille, nuorille, aikuisille)	8 271 893	7,6 %	7 598 336	7,0 %	7 546 599	6,9 %
STEA rahoitus	1 499 315	1,4 %	2 115 078	1,9 %	1 927 216	1,8 %
ESR rahoitus	1 679 110	1,5 %	2 403 353	2,2 %	2 794 326	2,6 %
Muu julkinen rahoitus	2 781 736	2,6 %	3 023 011	2,8 %	2 082 844	1,9 %
Valmennuspalvelujen myynti (esim. oppilaitos, KELA, TE-hallinto)	10 198 587	9,4 %	9 556 061	8,8 %	3 441 210	3,2 %
Työpajatuotannon myynti, omat tuotteet	8 187 584	7,5 %	8 093 357	7,4 %	7 948 014	7,3 %
Työpajan palvelutuotanto (esim. kotiapu tms.)	6 517 978	6,0 %	6 323 782	5,8 %	5 497 065	5,1 %
Yksityinen rahoitus	263 442	0,2 %	357 215	0,3 %	249 699	0,2 %
Muut tulot	2 226 368	2,0 %	2 386 815	2,2 %	2 317 450	2,1 %
Yhteensä	108 617 079	100 %	108 945 314	100 %	105 857 143	97 %

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallinen työpajajaksely)

Valtionavulla tuettu työpajatoiminta vuonna 2019

Kuva 30: Valtionavulla tuettu työpajatoiminta Manner-Suomessa vuonna 2019

Liite: Nuorisolaki 1285/2016; 4. luku: Nuorten työpajatoiminta

13 § Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuun, itseenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmennusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava toimintansa tuloksia.

Nuori tulee työpajalle pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan ohjaamana. Nuori voi myös oma-aloitteisesti hakeutua työpajalle. Työpajalle ohjatun nuoren valmennuksesta tehdään kirjallinen sopimus. Nuorten työpajatoiminnassa voidaan käsitellä sopimuksessa tai työpajalle 1 momentissa säädetyssä tehtävässä saatuja tietoja valmennukseen tulevan ja valmennuksessa olevan nuoren yksilöimiseksi ja työpajatoiminnan tehtävien hoitamiseksi. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjän tulee määritellä ne tehtävät, joihin sisältyy arkaluonteisten tietojen käsittelyä.

14 § Nuoren tietojen käsittely nuorten työpajatoiminnassa

Nuorten työpajatoiminnan rekisterinpitäjä on työpajatoiminnan järjestäjä, joka vastaa henkilötietojen käsittelystä. Käsiteltäessä yksittäistä nuorta koskevaa asiaa nuorten työpajatoiminnassa kirjataan henkilörekisteriin 13 §:ssä tarkoitettu nuorta koskeva sopimus, nuoren valmennussuunnitelma, valmennuksen seurannasta saatavat tiedot ja niihin liittyvät jatkotoimenpiteet ja se, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle niitä on annettu. Rekisteriin kirjataan myös, ketkä vastaavat nuoren valmennuksesta.

Nuoresta kerätään tietoja hänen valmennuksensa suunnittelemiseksi, hänen valmiuksiensa ja taitojensa kehittymisen osoittamiseksi ja hänen saamansa valmennuksen tulosten ja nuoren muun palvelutarpeen osoittamiseksi. Tietoja saadaan nuorelta itseltään, havainnoimalla nuoren valmennuksessa edistymistä ja nuoren työpajalle ohjanneelta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta.

Nuorten työpajatoiminnan tehtävien hoitamisessa saatuja nuorta koskevia tietoja saadaan luovuttaa edelleen toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle vain nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumuksella. Alaikäinen nuori voi kuitenkin kehitystään vastaavasti päättää itseään koskevien tietojen luovuttamisesta. Tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole välttämättömiä työpajan tehtävän hoitamiseksi, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ja sen palveluksessa oleva eivät saa ilman nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myöskään hänen huoltajansa suostumusta ilmaista sivullisille, mitä he tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saavat tietää nuoren henkilökohtaisista oloista, terveydentilasta, nuoren saamista etuuksista tai tukitoimista ja hänen taloudellisesta asemastaan. Alaikäinen nuori voi kuitenkin kehitystään vastaavasti päättää häntä koskevien tietojen luovuttamisesta.

15 § Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä saa pyytää nuorta esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aiheita epäillä, että nuori on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työpajalla valmennuksessa tai että nuori on riippuvainen huumeista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä nuoren toimintakyvyn selvittämiseksi ja että nuori toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja joissa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

- 1) vakavasti vaarantaa nuoren itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä;
- 2) vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta; tai
- 3) merkittävästi lisää nuorten työpajalla tai muussa valmennusympäristössä huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

Huumausainetestiä koskevalla todistuksella tarkoitetaan kunnan tai muun laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta, josta ilmenee, että nuorelle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun huumausaineen käytön selvittämiseksi, sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko nuori käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt. Todistus on esitettävä nuorten työpajatoiminnan järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestiä koskevan todistuksen pyytamisestä on ilmoitettava alaikäisen nuoren huoltajalle.

Huumausainetestauksesta saatavaa tietoa voidaan käyttää ainoastaan nuoren valmennussuunnitelman ja 13 §:ssä tarkoitetun sopimuksen tarkistamiseksi. Huumausainetestiä koskevaa tietoa saavat käsitellä vain ne, jotka vastaavat nuoren valmennuksesta nuorten työpajatoiminnassa tai jotka tekevät päätöksen sopimuksen muuttamisesta. Testiä koskeva todistus tulee säilyttää erillään muista henkilötiedoista. Jos nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ei saa pyytämäänsä huumausainetestiä koskevaa todistusta ja nuorelle on suunniteltu 1 momentin mukaisia tehtäviä, nuoren valmennussuunnitelmaa ja 13 §:ssä tarkoitettua sopimusta voidaan tarkistaa.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitetusta huumausainetestiä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista.

Nuorelle tehtävään huumausainetestiin sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta.

